

JÓESTET!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTET!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. MÁRCIUS 25.
VIII. évfolyam, 81. szám.

Szombat

Az európai béke és nyugalom érdekében:

Megkötötték a román-német gazdasági egyezményt

Grigore Gafencu román és gróf Csáky István magyar külügyminiszterek nyilatkozata szerint nagymértékben enyhült a világveszély. A román-német megegyezés értelmében szoros gazdasági együttműködés létesül a mezőgazdasági, erdőkitermelési és bányaiipari termelésben

Az olasz király szerint Berlin és Róma kapcsolatai teljesen megfelelnek a két nemzet életszükségleteinek

Az a nyomásztó érzés, amely a legtöbb nemzetközi események hatása alatt általánosan megülte a lelkeket, irrvendeten eloszlóban van. Gafencu Grigore román és gróf Csáky István magyar külügyminiszterek nyilatkozatai minden tekintetben megnyugtatták az egész világ közvéleményét. A megkötött román-német gazdasági egyezmény óriási fejlődési lehetőségeket nyit meg Románia gazdasági életére, Victor Emanuel olasz királynak a fasiszta hagyományok ülésén elmondott beszéde is az általános béke és megnyugvás célját szolgálta. Ezek az öröndetes jelenések joggal keltik azt a reményt, hogy az általános világviszony elmúlt és az egyes államok között különböző kördekekben fennálló kisebb ellentéteket békés tárgyalások útján szintén sikerül majd megoldani. A legujabb eseményekről a következő jelentéseink számolnak be:

(BUCURESTI.) A Rador távirati iroda jelentése szerint a román-német gazdasági tárgyalások igen szívélyes légkörben és kölcsönösen megértő szel lembe beferezést nyertek és azok eredményeképpen Románia és Németország megbízottai aláírták az új gazdasági egyezményt.

A román-német gazdasági egyezményt Grigore Gafencu külügyminiszter, Németország részéről Wohltat gazdasági tanácsos írta alá. Az egyezmény szorosabb gazdasági együttműködés megfelelő alakját állapítja meg és a kölcsönös árucserre tekintetében eddig még ki nem használt lehetőségek új gyakorlati feltételeit szövezi le. Németország Románia rendelkezésére bocsátja az ipari mezőgazdaság és erdőkitermelés területén szerzett tapasztalatait, az ehhez szükséges felszerelésekkel együtt.

A román-német kereskedelmi egyezményvel kapcsolatban Gafencu külügyminiszter csütörtökön este a következő nyilatkozatot adta a belföldi és külföldi sajtó munkatársai részére:

— A német-román egyezmény aláírásával Románia új bizonyítékát adta annak az óhajának, hogy az európai békét szolgálja. Ez a béke ma jobban, mint bármikor, gazdasági kérdések megoldásának lehetőségétől függ, mivel ez egy sikra helyezi az európai népek és kis nemzeteket. Ennek az elvnek az alapján a román kormány az európai szolidaritás iránti kötelességének tudatában jár el s ezzel közreműködik a jelenlegi helyzet megjavításában. Románia mindig a kötelességteljesítés útján haladt, mint szerepét ismerő európai állam. A múlt év decemberében megkezdett román-német kereskedelmi tárgyalások eredményeit már kezdettől előre láttuk. Ezek a tárgyalások a mostani megegyezésig a megértés szellemében folytak. A megegyezés a gazdasági együttműködés nagy vonalait határozza meg és a Románia és Németország közötti egymást kiegészítő gazdasági érdekek kielégítését szolgálja. Ezeknek az érdekeknek mindig különös fontossága volt a német bevétel szükségleteinek szempontjából, Románia gazdasági lehetőségei és a román belföldi piac szükségletei tekintetében is. Szükséges a többi államokkal fennálló gazdasági kapcsolatok kifejlesztése és ezért tanulmányozni fogjuk más hasonló egyezmények kötését. A megegyezés a két állam békés szándékainak nyilvánítását jelenti és azt az óhajátjukat, hogy hozzájáruljanak az európai helyzet tisztázásához.

— Azok a nehéz megpróbáltatások — mondotta a külügyminiszter — melyeken az utóbbi időben annyi más állammal együtt átmertünk, pil lanatra sem térítették el kijelölt útjáról Romániát, mely ugyanazon uton haladt tovább, megtévén kötelességét úgy önmagával, mint az összes európai államokkal szemben. A tárgyalások február 22-én kezdődtek és az egyhónapi időtartam alatt a tárgyalásokat mindkét oldalról megértés szelleme hatotta át, míg a megegyezés a mai formájában létrejött.

— Természetesen ilyen feltételek mellett, hogy akaratának és annak a szándékának megfelelően, mellyel Románia szolgálni akarja az árucserét és a népek közötti békés gazdasági viszonyok kiterjesztését, Románia kész tanulmányozni a lehetőségeket, hasonló gazdasági egyezmények megkötésére

Németország hadianyagot szállít Romániának

(BUCURESTI.) (Rador.) A német kormány bukaresti követe útján közölte a külügyminisztériummal, hogy mindazokat a fegyvermegrendeléseket, amelyeket a román kormány Csehországba tett, teljesítik. A szállítás alatt levő harminc vagon fegyverkezési felszerelést haladéktalanul átadják Romániának és azt már Lengyelországon át el is indították.

A NÉMET SAJTÓ AZ EGYEZMÉNYRŐL

(MÜNCHEN.) A német távirati ügynökségek ismertetik a most megkötött román-német egyezménynek a részleteit. Az egyezmény 9 pontból áll. Abból az elvből indul ki, hogy Románia átveszi Németország gazdasági termelvényeit, ezzel szemben Németország ipari kivitelét fogja fokozni Németország felé. Németország szabad kikötőt kap a Duna torkolatában, ahol vámmentesen szállíthatja áruit. A kereskedelmi szerződésnek további pontjai Németország részéről történő utépítések elvégzésére, bauxit, fatermelés stb. kiaknázására vonatkoznak. Németország fogja végezni a jövőben Románia hadiszter szükségleteinek fedezését is. Az egyezményt 1944-ig kötik meg és egy évvel a lejárat előtt mondható fel. A német sajtó meglegedéssel állapítja meg,

— Egy részről Öfelsége, Románia uralkodójának megbízottai, más részről pedig a vezér és kancellár megbízottai között kötött egyeménnyel nagy haladás történt a két ország békés céljait illetőleg.

— Meggyőződése, hogy ez az egyezmény a legnagyobb mértékben hozzá fog járulni a Duna-vidéki államok közötti közeledéshez és a viszonyok tisztázásához.

hogy olyan egyezmény jött létre, amely egyaránt kielégíti Németország és Románia gazdasági igényeit.

A ROMÁN-NÉMET GAZDASÁGI EGYEZMÉNY FONTOSSÁB PONTJAI

(BUCURESTI.) A román-német gazdasági megállapodás értelmében Németországot a Romániából való behozatal tekintetében különösen a takarmányok, olajtermék és rostnövények, valamint a fa és erdőipar érdekli. Németország a célszerű termelés emelésére a szükséges gépeket Románia rendelkezésére bocsátja, hasonlóan a réz, pirit, chrom, mangán, bauxit, alumínium, ásványolaj és petróleumtermelésben is teljes gépiparával részt vesz. E bányászati cikkek okszerű kitermelésére német-román vállalatokat fognak szervezni. Ipari téren az egyezmény szabad övezeteket biztosít Németország számára, ahol raktárakat és elosztóállomásokat állíthat fel.

Ezekkel az előnyökkel szemben Németország hadianyagot és hadfelszerelést szállít Romániának, valamint el látja a romániai fegyvergyárak anyag szükségletét is. Az egyezmény egy hónap múlva lép életbe és 1944. március 31-én jár le. Ha valamelyik állam a szerződést egy évvel annak lejártá előtt

nem mondja fel, úgy bizonytalan időre meghosszabbítottak tekintendő.

Az egyezmény végrehajtására német-román kormánybizottságok alakulnak. Az egyezmény-okmányokat Berlinben fogják kicserélni.

A ROMÁN-NÉMET GAZDASÁGI EGYEZMÉNY SZÖVEGE (BUCURESTI.) (Rador.) A Románia és a német birodalom között létrejött gazdasági egyezmény szövege a következő:

„A román királyság és a német birodalom szándéka az, hogy mindkét ország érdekében kimélyítse a gazdasági kapcsolatokat, amelyek általánosan fejlődnek, nagyvonalú és programatikus együttműködést teremtsenek meg gazdasági téren. Ezeknek a békés céloknak elérése érdekében a két állam gazdasági egyezményt kötött. Az egyezmény megkötésére Románia uralkodója: II. Károly király Öfelsége Grigore Gafencu külügyminiszternek és Ioan Bujoiu nemzeti gazdasági miniszternek adott felhatalmazást, míg a német birodalom vezére Vilhelm Fabritius bukaresti meghatalmazott miniszternek és a Vierjahresplan-minisztériumigazgatójának: Halmuth Wohltatnak, akik miután kölcsönösen megvizsgálták egymás felhatalmazó levelét, helyesnek találták a következő megállapítást kötni:

1. szakasz. A szerződő felek egymás közötti együttműködése és a jelenlegi román-német árucseré szabályozásának kiegészítése érdekében több évre gazdasági tervet dolgoznak ki, amelynek alapja a kölcsönös gazdasági cseré egyensúlya. Ez a gazdasági terv egy részt tekintve veszi a német behozatal szükségleteit, másrészt a román termelés fejlesztésének szükségességét, figyelembe véve a romániai belső szükségleteket és Romániának a többi államokkal való árucseréjét. A gazdasági terv főleg a következőkre fog kiterjedni: Fejlesztési és irányítási román mezőgazdasági termelés. Ennek érdekében az eddigi árucseré során szerzett tapasztalatok felhasználásával és mindkét ország illetékes szerveinek közreműködésével új mezőgazdasági termelést, különösen az olajpogácsa, a takarmányfélék és a textilnövények termelését. Fejlesztési fogják továbbá a meglévő mezőgazdasági, ipari, új mezőgazdasági iparágakat és üzemeket létesíteni a mezőgazdasági termékek feldolgozására.

2. Fejlesztési fogják a romániai erdészeti gazdaságot, a fakitermelést, általában a faipart, hogy ezeknek a tevékenysége megfeleljen az egyezményben lefektetett elveknek.

3. Németország gépeket és felszereléseket, berendezéseket szállít Romániának a bányáipar fejlesztése és a bányai üzemek kihasználása érdekében.

4. Közös román-német társaságot alapítanak, amely kitermelési és értékesítési fogja Dobrudzsában a calcopiritet a bányai krómbányákat, a dornavatrai mangánbányákat, továbbá kutatni és feltárni fogja a bauxitbányákat, azok terméseit értékesíti és esetleg alumíniumipart létesít. Külön vegyes román-német bizottság alakul, amely a romániai petroleum kitermelését fogja végezni és végrehajtja a petroleumkutak feltárását, valamint a petroleum és annak melléktermékei feldolgozását.

5. Szoros együttműködés létesül a két állam között ipari téren.

6. Romániában szabad zóna létesül, amelyben kereskedelmi és iparvállalatokat alapítanak, áruaktárakat és ártároló berendezéseket építenek a német hajók részére.

7. Németország hadianyagot, felszerelést szállít a romániai tengerészet és légi haderő részére, továbbá a romániai hadiipar részére.

8. Fejlesztik a romániai vasút- és közlekedési vonalakat, a szállítási eszközöket, a vasuti hálózatot kibővítik.

9. Közháznú intézményeket és berendezéseket létesítenek.

10. Szoros együttműködés a romániai és német bankok között a két országot érdeklő üzleti tranzakció finanszírozására.

11. Az egyezmény végrehajtására az a kormánybizottság kap megbízást,

amelyet Románia és Németország között az 1935. évi március 23-án kelt kereskedelmi és hajózási egyezmény 32. szakasza jelölt ki.

12. A két kormánybizottság előzetesen tájékoztatni fogja egymást szándékairól ennek az egyezménynek a végrehajtásával kapcsolatban. A két bizottság ezzel kapcsolatban különböző végrehajtási terveket fog kidolgozni.

13. Mindkét ország kormánya támogatni fogja az egyezményvel kapcsolatosan szükséges szervezeteiket és azokat a cégeket, amelyek az egyezményben lefektetett gazdasági téren tevékenykednek és megkönnyíti részükre a két kormánybizottság részéről jóváhagyott tervek végrehajtását és megadja részükre a vonatkozó törvényben előírt felhatalmazásokat, működési és ipar-engedélyeket.

14. A fizetéseket Németország Romániában, Románia pedig Németországban az egyezmény végrehajtásával kapcsolatban a jelenleg érvényben levő román-német fizetési egyezmény általános rendelkezései szerint fogják eszközölni. A kormánybizottságok meg-

állapíthatják az egyezmény értelmében történt szállítások ellenértékét és szálaikarányát azoknak az anyagoknak értékeivel kapcsolatosan, amelyeket magánosok részére szállítottak. Az egyezmény ratifikálása a szerződések kicserélésével Berlinben a lehető legrövidebb időn belül megtörténik. Az egyezményt azonban már a tegnapi aláírásával egyidejűleg gyakorlatilag is alkalmazni kezdtek.

Az egyezményt Bucurestiben 1939. március 23-iki keltezéssel román és német nyelven foglalták írásba és mindkét nyelvű okmányból két-két példányt készítettek. Az egyezményt a német birodalom képviselőjében Wilhelm Fabritius, Németország meghatalmazott bukaresti minisztere és Halmuth Wohltat, a Vierjahresplan minisztériumának meghatalmazott igazgatója írták alá.

Az egyezményt 1944. március 31-ig szóló érvénnyel kötötték meg. Ha valamelyik állam a szerződést egy évvel annak lejártá előtt nem bontja fel, úgy a szerződés bizonytalan időre meghosszabbítottak tekintendő.

Lényeges enyhülés a nemzetközi helyzetben

(BUCURESTI.) (Rador.) A Semnalul hosszú cikkben foglalkozik a nemzetközi helyzettel és azt írja, hogy a legutóbbi 24 óra alatt a nemzetközi helyzetben lényeges javulás állapítható meg. A külföldről érkező jelentések és hírek arról számolnak be, hogy semmiféle háborús veszély, vagy támadási szándék nem fenyeget senkit. A jelen pillanatban London, Páris és Moszkva a lehathatózotabb formabanszögezték le, hogy nem tűnnek tovább semmiféle erőszakos változtatást Európa jelenlegi helyzetében. A lap utal arra, hogy Viktor Emánuel olasz királynak a kamarában elhangzott trónbeszéde a fasizma kormány legbékésebb szándékait és törekvéseit tükrözteti vissza. A Semnalul hangsúlyozza azt is, hogy amennyiben a szomszédállamok részéről forratosított katonai intézkedéseket megszüntetik, úgy a román kormány is a maga részéről azonnal megszünteti azokat a foganatosított óvintézkedéseket, amelyeknek jellege egyébként is csak kizárólag védelmi volt, nem pedig támadó szándéku.

Hitlert nagy lelkesedéssel fogadták a Memelben

(MEMEL.) (Rador.) Csütörtökön délelőtt 10 órakor nyolc német csapatot vonult be a városba. A lakosság a legnagyobb lelkesedéssel készült fel a német csapatok fogadására. A rendőrszolg és a nemzeti szocialista alakulatok már előre is külön megszervezték a német csapatok bevonulására és méltó fogadására. Délelőtt 10 órakor érkeztek meg a német haditengerészet első hajóegységei a kikötőbe és néhány torpedórombolónak és tengeralattjárónak megérkezése után futott be a kikötőbe a „Deutschland” csatahajó, amelynek fedélzetén Hitler vezér és kancellár érkezett meg Memelbe. A kikötőben összegyűlt nagyszámú közönség meleg ünneplésben részesítette a pataszálló vezért és kancellárt.

HITLER ÉS MUSSOLINI TANÁCSKOZNAK

(LONDON.) (Rador.) A Daily Herald megerősíti azt a hírt, hogy Hitler német vezér és kancellár, valamint Mussolini közelebből találkozni fognak Bécsben és nagyfontosságú tárgyalásokat fognak folytatni.

LONDONBA SZÁLLITJÁK BELGIUM, SVÁJC ÉS HOLLANDIA ARANYÁT

(LONDON.) (Rador.) Az angol lapok megerősítik azt a hírt, hogy a belga kormány repülőgépen küldte át Londonba a Belga Nemzeti Bank aranykészletének jelentős részét. Az angol lapok jelentése szerint Svájc és Hollandia hasonlóképpen járnak el, mert mindkét államnak az a felfogása, hogy a nemzeti bankjaik aranykészlete csak Londonban és Newyorkban van teljes biztonságban.

MIT TARTALMAZ AZ ANGOL-FRANCIA MEGÁLLAPODÁS?

(LONDON.) (Rador.) A News Chro-

nicle beszámol arról, hogy Bonnet francia külügyminiszter részletesen ismertette Daladier miniszterelnökkel azt az egyezményt, amelyet Franciaország Angliával kötött. Ez az egyezmény Nyugat-Európára vonatkozik és gyakorlati alkalmazására akkor kerülne sor, ha Franciaországot Svájcban, Belgiumban, vagy Hollandián keresztül érne támadás. A francia, angol és az orosz-Szovjetkormány most hasonló rendszerű egyezményt készít, amely Kelet-Európában nyerne szükség esetén gyakorlati alkalmazást. Bonnet francia külügyminiszter egyébként írásbeli kötelezettséget vállalt Franciaország közreműködésére abban az esetben, ha Németország részéről a világ bármely részében történne új támadás.

Bomba robbant Londonban

(LONDON.) (Rador.) Tegnapi újabb bomba robbant az angol fővárosban. A hatóságoknak az a feltevése, hogy a bombamerényletet ir köztársasági érzelmű elemek követték el.

Magyarország hajlandó Romániával fejleszteni a jóviszonyt

(BUDAPEST.) Csáky István gróf magyar külügyminiszter csütörtökön délután a képviselőház külügyi bizottsága előtt beszámolót adott a magyar kormány legutóbbi diplomáciai tevékenységéről. Beszéde elején közölte, hogy az Erdős-Kárpátok visszacsatolásával körülbelül 11 ezer négyzetméternyi terület és 552.000 emberrel nőtt a magyar állam. A magyar kormányzatnak villámgyors elhatározásra volt szüksége, mielőtt a megszállásra kiadta a rendeletet. A berlini és római kormányok a legnagyobb jóakarattal fogadták a tervet és Jugoszlávia és Románia is aránylag kevés ellenkezést tanúsítottak. Meg kellett nyugtatni többek között a független szlovák államot is, hogy a magyar katonai akció bizonyos korlátok között fog lefolyni.

Beszéde további részében Csáky gróf Magyarország diplomáciai kapcsolatairól adott beszámolót. Közölte, hogy a nagy német birodalomhoz fűződő viszony ma szívélyesebb, mint valaha és az összes félreértések tisztázódtak.

A német államfőnek legkomolyabb felfogása, hogy csak erős és független Magyarország teljesítheti hivatását a Duna-medencében. Felsorolta ezek után Csáky gróf a többi államokhoz fűződő magyar kapcsolatokat is. Ezek a kapcsolatok a valódi arcukat az Erdős-Kárpátok megszállása előtt mutatták meg. A baráti hatalmakon kívül Jugoszlávia viselkedése a legkorrektebb volt és úgy a magyar kormány, mint a magyar közvélemény ezuttal is a legteljesebb köszönetét mondja a jugoszláv államnak.

Románia habozott, midőn külképviseleti szervei útján a kormányzat bejelentette Kárpátalja megszállásának

Lebrun folytatta tanácskozásait Londonban

(LONDON.) (Rador.) Lebrun Albert francia köztársasági elnök tegnap tüzetesen megsejmelte a westminsteri székesegyházban, majd folytatta tanácskozásait az angol politika és társadalmi élet vezetőivel.

Az új francia ujoncozási törvény (PÁRIS.) (Rador.) A francia hivatalos lap csütörtök; száma rendeltörvényt közöl, amely módosítja az 1938. évi március 31-i francia ujoncozási törvényt. A rendeltörvény szabályozza az ujoncozás módszerét és megállapítja, hogy az összes 17. életévüket betöltött külföldi állampolgárok is jogosultak arra, hogy tagjai lehessenek a francia hadseregnek.

NEM VOLT HATÁRSÉRTÉS MAGYARORSZÁG ÉS SZLOVÁKIA KÖZÖTT

(BUDAPEST.) A pozsonyi kormány külügyminisztere tiltakozó táviratot intézett a magyar külügyminisztériumhoz, kifogásolva, hogy a magyar csapatok a Kárpátaljáról szlovák területre nyomultak volna be és ott hadműveleteket végeznének. Gróf Csáky magyar külügyminiszter válaszában haladéktalan vizsgálatot ígért, amelynek eredményéről azonnal tájékoztatni fogja a szlovák kormányt. Egyben felhívta a szlovák kormány figyelmét arra, hogy Szlovénia keleti határa soha sem volt megállapítva, s lehetséges, hogy ebből a körülményből keletkezett valamilyen helyi vita a magyar és szlovák katonaság között. Egyes külföldi hírügynökségeknek az az állítása, hogy a magyar csapatok német biztatásra, vagy a birodalom csendes beleegyezése mellett folytatnának hadműveleteket, nem felel meg a tényeknek.

ROMÁN-MAGYAR KERESKEDELMİ EGYEZMÉNY KÉSZÜL

(LONDON.) A Times című angol lap csütörtöki számában azt írja, hogy Románia és Magyarország között nagy mértékben enyhült a viszony s lehetséges, hogy a két állam hamarosan kereskedelmi egyezményt köt egymással. A lap szerint a két ország közeledésének nemcsak kizárólag gazdasági, hanem bizonyos politikai okai is vannak.

szándékát.

— Megnyugtattam a román kormányt, hogy az nem irányul Románia ellen és csapataink még a látogatást is kerülni fogják minden várható akciónak.

— A magyar kormány mindenkori hajlandó fejleszteni a Romániával való jóviszonyt, de közvetlen tárgyalások útján rendezni is a Kárpátalja máramarosi szakaszára vonatkozó román igényeket.

— Nem adom fel a reményt, hogy Romániával újból felvehetjük a jóviszonyi kapcsolatokat — fejezte be nagyfontosságú beszédét a magyar külügyminiszter.

LEBRUN ELNÖK A WINDSORI KASTÉLYBAN

(LONDON.) (Rador.) A windsori kastélyban VI. György angol király és felesége dezsónét adtak Lebrun franciá köztársasági elnök és feleségének tiszteletére, amelyen résztvettek az angol királyi család tagjai, az angol kormány Chamberlain miniszterelnökkel és Halifax külügyminiszterrel az élén. Csütörtökön délután Lebrun köztársasági elnök látogatást tett Chamberlain miniszterelnöknél, este pedig Halifax külügyminiszter adott vacsorát a köztársasági elnök tiszteletére a külügyminisztérium palotájának dísztermében, amelyen résztvett VI. György angol király és felesége, az angol kormány minden tagja, valamint mintegy 100 meghívott előkelő társaság.

A HORVÁT KÉRDÉS (BELGRÁD.) (Rador.) A szenátus csütörtökön tartott ülésén Svetkovics miniszterelnök a horvát kérdéssel beszélt, megállapította, hogy a horvát kérdés ma egyik legfontosabb belső problémája Jugoszláviának és föltétlenül

szüksége van minél hamarabbi megegyezésre. „A lehető legrövidebb időn belül — mondotta a miniszterelnök — szükség van a reális egyezmény létrehozására.”

Ennek a megegyezésnek első jele az a széleskörű amnesztia rendelet, melynek folyamán 170.000 horvát kapott megkegyelmezést.

NÉMET-SZLOVÁK EGYEZMÉNY

(BERLIN.) (Rador.) A csütörtöki nap folyamán Németország és Szlovákia között létrejött 25 évi határidővel megköszög politikai és katonai védnöksége alá helyezte. Szlovákia megtartja külügyi képviselőit, de külpolitikájában mindenkor szemmel kell tartania a német birodalom érdekeit. Németország a minél jobban való pártfogás végett katonai bázisokat fog létesíteni Szlovákiaiban.

ANGLIA ÉS A NÉMET TERJESZKEDÉS

(LONDON.) (Rador.) A parlamentben csütörtökön megtartott beszéde során Chamberlain miniszterelnök kijelentette, hogy nyilvánvaló lett a német kormány terjeszkedési szándéka Európában, melyben még az eddigiekénél is tovább mehet. Az angol kormány kötelességének tartja kijelenteni, hogy minden ilyen irányú próbálkozás Angliának és a többi szabadságukról lemondani akaró népes győzelmes ellenállását fogja kiprovokálni.

— Még nem kaptam felhatalmazást arra, hogy nyilatkozzam azokról a megbeszélésekről, amelyek a legutóbbi nemzetközi politikai események következtében a kormány és a többi országok képviselői között történtek. Az angol kormánynak nincs szándékában Európában egy hatalmi blokkot létesíteni, mert ez nem felelne meg az országok belső berendezkedésének. Az, ami bennünket érdekel a bekövetkező: Nem fogadhatjuk el azt az eljárást, amelynek alapján Európai országok olyan fenyegető nyomás alá kerülnek, hogy kénytelenek a nyomás következtében lemondani függetlenségükről. Elvárjuk határozva arra, hogy minden rendelkezésünkre álló erővel ellent fogunk állani a hasonló próbálkozásoknak.

NAGYMÉRTÉKBEN MEGNYUGODOTT A GAZDASÁGI ÉLET

(BUCURESTI.) (Rador.) Az ország pénzügyi és kereskedelmi életében tegnap lényeges változás állott be. A múlt napok riadalma és idegessége elmúlt, az üzletek felvették normális jellegűket és a gazdasági élet nagymértékben csendesebb. A tőzsdén jelentős számú ügyletet bonyolítottak le. A bankok minden fennakadás nélkül folytatják tevékenységüket. A Nemzeti Bank közleménye következtében, amely hangsúlyozta, hogy támogatni fogja a bankokat, a betétek teljes visszafizetésének munkájában, igen nagymértékben nyugtatta meg a közönséget. A gabonapiac nyugodtabb volt, igen sok exportüzletet kötöttek le Olaszország, Németország és Belgium részére. A szabad devizaforgalom észrevehető csökkenést mutat.

A MINISZTERTANÁCS JÓVÁHAGYÁSA

(BUCURESTI.) (Rador.) A minisztertanács tegnap ülést tartott, amely alkalommal Armand Calinescu miniszterelnök, Gafencu külügyminiszter és Bujoiu nemzetgazdasági miniszter beszámoltak a Németország és Románia között történt gazdasági tárgyalásokról és a kedvező megállapodásról. A minisztertanács jóváhagyta eljárásukat. Constantinescu pénzügyminiszter az ország pénzügyi helyzetéről számolt be, majd pedig az általános költségvetési munkálatokról. A minisztertanács jóváhagyta az 1939-1940. évi költségvetési tervezetet és a vasut újjászervezéséről szóló törvénytervezetet.

Gyógyíthatók-e a tüdőbetegségek?

Mindazok, akik aszmában, tüdőcsucsburban, idült köhögésben, elnyálkásodásban, hosszan tartó rekedtség, spanyol náthában szenvednek és mind máig semmi gyógyulást nem találtak, teljesen ingyen és portómentesen kapnak tőlünk egy könyvet, amely ezeket a betegségeket képekkel illusztrálva teljesen felöleli és ennek gyógyítását megmagyarázza. A könyv címe: „Sind Lungenleiden heilbar“ (Gyógyíthatók-e a tüdőbetegségek?) Irjon hozzánk egy hét lejes levelezőlapot az Ön pontos címével és megküldjük Önnek a könyvet. Puhlmann et Co Berlin 804. Müggelstrasse 25-25-a.

Elájult a st.-cloudi rém a bűntársával való szembesítés során

(PARIS.) A Weidmann-per tegnapi tárgyalásán folytatódott az izgalmas párbaj a st.-cloudi szörny és elsőrendű bűntársa, Million között. Weidmann elmondotta, hogy milyen körülmények között ismerkedtek meg Roger Leblond ügynökkel.

A RÉM IDEGROHAMA

Leblond egy párisi lapban hirdetést tett közzé, amelyben tökéstársat keresett színházvásárlás céljából. A hirdetésre Million válaszolt Pradier név alatt és amikor találkozni kellett a vállalkozóval, Colette Tricot társaságában ment el a találkozóra. Colette Tricot mint Million felesége szerepelt. Leblond-t sikerült megszédíteniük azzal az előnyös ajánlattal, amit Million tett neki és amikor Million felajánlotta, hogy a La Voulzie-villában kössék meg a szerződést, a színházi ügynök készséggel egyezett bele az ajánlatba. 1937. október 16-án a meggyilkolt Coufy sofőr autóján vitték a La Voulzie-villába az új áldozatot.

Az autót ezután Weidmann vezette és Million játszotta a gazdag pénzember szerepét. Egy órával megérkezésük után Leblond holtan feküdt a halálvilla szalonjában és még most, az esküdtszék előtt sem sikerült kétséget kizáróan tisztázni, hogy a két bandita közül melyik gyilkolta meg Weidmann drámai kitöréseit megismételve, tegnap is Milliont vádolta ezzel a gyilkossággal.

— Million elégedetlen volt azzal a zsákmánnyal, amit Mme Keller meggyilkolása árán szereztünk és azt monddta, hogy majd ő megmutatja, hogyan kell sok pénzt szerezni. En mutattam meg neki, hogyan kell banni a fegyverrel és hogyan kell jól célozni. Ezért gyilkolta meg áldozatát az én módszeremmel: hátulról lötte le a tarkó felé irányított egyetlen revolverlövessel, ahogy én végeztem áldozataimmal. Csak azt ismételhetem, hogy Million gyilkolta meg Leblondt, ez az igazság.

A KÉT RIVÁLIS

Weidmann annyira megrázta Millionnal folytatott párbaja, hogy tegnapi vallomása után görcsös zokogással összeesett és elvesztette eszméletét is. A tárgyalást fel kellett függeszteni és háromnegyed óra hosszat tartott, amíg a st.-cloudi rémet eszméltre tudták téríteni.

Ezután Million részletes kihallgatására került a sor. Million élete a Leblond-ügyön dől el. Ha az esküdtszék Weidmann vallomásának ad hitelt, Milliont is feltétlenül halálra ítélik. Million így adta elő ismét a történeteket:

— Amikor Weidmann hátulról főbelötte Leblond ügynököt, én a szomszéd szobában tartózkodtam. Tanuja voltam a gyilkosságnak és rettenetes idegállapotba kerültem. Órák hosszat szinte bénultan feküdtem a rémülettől...

— Miért nem értesítette a rendőrséget, vagy miért nem menekült el? — kérdezte az elnök. — Azt állítja, hogy annyira irtózott a bűntől, hogy szinte eszméletlenül állapotba került, de még két napig a villában tartózkodott és Weidmannal együtt hagyta el a villát Coufy sofőr autóján. A gyilkosságról pedig csak két és fél hónap múltán beszélt, amikor már letartóztatták barátját.

— Rettenetesen félttem Weidmannról — védekezett Million — mert Weidmann állandóan fenyegetett, terrorizált.

Weidmann felugrott a vádlottak padjáról:

— Ezt csak azért mondja, hogy bosszút álljon rajtam. Tudom, hogy halálosan gyűlöl Colette Tricot miatt. Azt hitte, hogy Colette belém szeretett és emiatt elhidegült közöttünk a baráti viszony. Azért akarja most is rám hárítani a gyilkosságot, hogy megbosszulja magát barátja elcsábítása miatt.

Az elnök ráolvassa Millionra, hogy Weidmannról elfogadta az ösztözködés tisztázására kerül a sor.

2000 lej havi nyugdíjat ajánlott fel a város a joguktól megfosztott kéményseprőmestereknek

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A kolozsvári kéményseprőmesterek, mint ismeretes, minden fórumon elvesztették perüket a várossal szemben és így az a reménységük, hogy a felső bíróságok szerzett jogaikba visszahelyezik, szertefoszlott. A jogaitól megfosztott kéményseprőmesterek, akik nem léptek városi szolgálatba, kényszerhelyzetbe kerültek és most tárgyalásokat kezdtek a város vezetésével abból a célból, hogy biztosítsanak számukra alkalmazást a községi kéményseprőüzemnél, vagy megfelelő nyugdíjat folyósítsanak számukra.

Kezdetben a kéményseprőmesterek 20.000 lejes havi nyugdíjat igényeltek a várostól, amit azonban a polgármester túlzottnak talált és a kérést még tárgyalási alapul sem fogadta el.

Értesülésünk szerint a város vezetése hajlandó foglalkoztatást biztosítani a munkára jelentkező kéményseprőmestereknek. Azoknak pedig, akik nyugdíjért folyamodnak, 2000 lej járulékos hajlandó fizetni. A kéményseprőmesterek még nem döntöttek, hogy elfogadják-e a város ajánlatát, vagy sem.

Dr. Varga Béla unitárius püspök tárgyalással dr. Zigre és dr. Dragomir miniszterekkel a lelkészek és iskolák államsegélye ügyében

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Dr. Varga Béla unitárius püspök dr. Mikó Lőrinc püspöki titkár társaságában a napokban Bukarestben járt, ahol a lelkészek, valamint az iskolasegélyek ügyében folytatott tárgyalásokat az illetékes minisztériumokban.

A püspök elsőnek dr. Zigre Miklós kultuszminisztert kereste fel, aki előtt feltárta a lelkészek nehéz helyzetét és kérte a minisztert, tegye lehetővé, hogy az állami költségvetésbe vegyennek fel megfelelő segélyösszeget a lelkészek kongruájára. Szóvártatta ezután a püspök az iskolák államsegélyének ügyét is és kérte, járjon közbe a pénzügyminisztériumban a kérdés kedvező

elintézése érdekében.

A kultuszminiszterrel folytatott tárgyalásai után a püspök dr. Dragomir Silviu kisebbségi minisztert kereste fel, aikkel közel egyórás tanácskozást folytatott az unitárius egyház időszerű kérdéseiről. Kérte a kongrua, valamint az iskolasegélyek ügyében a miniszter megértő és jóindulatu támogatását.

Dr. Varga püspök mindkét minisztertől ígéretet kapott arra, hogy a lelkészek, valamint az iskolasegélyek ügyét kedvezően fogják elintézni. Így remény van arra is, hogy a kormány az unitáriusoknak folyósítandó segély összegét emelni fogja.

Új rendszert és új szellemet vezetett be dr. Pop Cornel dési polgármester

(DEJ-DÉS.) Dr. Joie Gherman, Szamosztartomány közigazgatási vezérfelügyelője szemlekirúgta során ellenőrzést végzett a dési városházán is, hogy megvizsgálja a város múlt évi ügyvezetését és ellenőrizze a jövő évi munkatervet. A vezérfelügyelőt dr. Cornel Pop polgármester tájékoztatta a városi ügyekről. A látogatás következményeként emlékiratot küldtek dr. Tatar Coriolan szamosztartományi királyi helytartónak, amelyben ismertették a város ügyvezetését és a polgármester tevékenységét.

Megállapította a vezérinspektor, hogy dr. Cornel Pop polgármester nagy hozzáértéssel és buzgósággal vezeti a város ügyeit. Amikor elfoglalta hivatalát, felfrissítette a városháza tisztviselőinek karát, számos fiatal és főiskolát végzett tisztviselővel. Azokat a hivatalokat, illetve állásokat, amelyek nem bírtak különösebb jelentőséggel a közigazgatás szempontjából a polgármester megszüntette. Az elmúlt rendszer alatt a város pénztárából 700.000 lejt

fizettek ki különböző címeken, amiket az új polgármester letiltott. Az elmúlt év folyamán rendkívüli jövedelemből 63.562 lej folyt be a városi kasszába, a városi bevétel 60 százalékkal emelkedett az elmúlt év óta. Megállapította a vezérinspektor azt is, hogy az elmúlt év munkálatainak során a következő utvonalakot követték ki: Liceul cel Batrin, Augustin Bunea, Sascutului, Piața Carol II., Sincai és Octavian Goga utcákat, amely utvonalak a közlekedés szempontjából nagy jelentőséggel bírnak. A vezérfelügyelő megelégedéssel állapította meg dr. Pop Cornel polgármester agilis munkásságát és a legteljesebb megelégedését fejezte ki a tapasztaltak felett.

— Hetven centiméteres hó Csikmegyében. Ditróból jelentik: Tegnap óta szakadatlanul havazik a csikmegyei havasokban és az időjárás teljesen téliessre fordult. A hómagasság elérte a 70 centimétert.

A levegőt nyelő emberek...

Borzalmas kellemetlenséget idéz elő majdnem minden tizedik embernél egy ideges eredetű u. n. (aerophagia) tulsok levegőt nyelő embertípus. Ezen kellemetlenség abból áll, hogy a gyomor és a bél megtelnek levegővel és borzasztó felfúvódást és feszültséget idéz elő a gyomor és bélrendszerben, sőt a rekeszizmokat is annyira feltolja, hogy nehéz légzés áll elő és a szívre is kellemetlen érzést, nyomást gyakorol. A beteg enni nem bír és ha eszik, azonnal hányingere van, szédül, fejfájást érez, valósággal elkeseríti saját és hozzátartozói életét.

A világhírű amerikai GASTRO-D. megszünteti ezeket az ideges és gyomorra visszavezethető zavarokat és így gyógyíthatatlannak hitt fenti esetekben is rendkívüli hatásokat értek el vele. Orvosok is ajánlják.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett CSÁSZÁR E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

A kolozsvári Thalia Marosvásárhelyen

(TG-MURES-MAROSVÁSÁRHELY.)

A Thalia nagyszerű prózai együttese ismét tiszta művészethez juttatja Marosvásárhely közönségét. Sajnos, csak ötnapi vendégszereplésre látogat le a társulat, amely a komoly színpadirodalom legkiválóbb alkotásait mutatja be. Csütörtökön este Hunyady Sándornak hatalmas sikert aratott vígjátékát, a Havasi napsütést mutatta be a kitűnő együttes. Ma, március 24-én a Francia szobalány, március 25-én délután 5 órakor a Művészpár, este 9 órakor a Válogott amerikai vígjáték megy. Március 26-án délután 3 órakor a Francia szobalány, 6 órakor a Havasi napsütés, este 9 órakor pedig Mindig a nők kezdek című pazar bohózat kerül bemutatásra. Záróelőadásaként március 27-én a Duo című izgalmas színmű kerül műsorra. Az előadások fényes sikerét a kitűnő művészegyüttes legjobbjai fogják biztosítani, így Erényi Böske, Fényes Alice, Faludi Mária, Paál Magda, Mészáros Béla, Kovács György, Nagy István és Tóth Elek fogják tudáskészgük legjavát nyújtani.

Hangja is van az északi fénynek

A tudósok megállapították, hogy az északi fényt hangjelenségek kísérik. Oslo közelében figyelték behatóan a tudósok az északi fényt és megállapították, hogy az északi fény megjelenésekor mindig sajátos zörejt hallanak. A zörejt felülről jött, először délnyugat felől, majd a zenitből, végül északkeletről. Tíz percig tartott, eleinte erősödött, utóbb az északi fényvel együtt eltűnt.

Miután az északi fényt a napból jövő elektronsugarak keltik, a levegő 400 kilométer vastag rétegben elektronsugarakkal volt tele, így valószínű, hogy a zörejt elektromos kisülésből származik.

— Hosszu haladék. A newcastlei megyei bíróság megengedte, hogy egy asz szony havi egy farthingos részletben fizesse meg 27 fontnyi adósságát. A hiteltelző ilyen feltételek mellett 2160 év múlva kapja meg az utolsó részletet.

— Vakok brizspartija a mikrofon előtt. Az angol rádió is közvetíti azt a brizzsversenyt, melyet négy st. dunstan háborús vak játszik a newcastlei válogatott brizzsasapattal. Braille-jelzésű kártyákat használnak a mérkőzésen. A rádió bemondója minden lépést bejelent a mikrofon előtt. A vak hadirokkantak brizzsklubja körülbelül egy évvel ezelőtt alakult meg. Kitűnően játszanak, a vakokra általában jellemző erős figyelemkoncentráció a brizzsjátékban is előnyösen érvényesül.

TESTEDZÉS

Dr. Tătaru Coriolan királyi helytartót újra megválasztották az Universitatea elnökévé

(CLUJ-KOLOZSVAR.) Az Universitatea sportegyesület most tartotta az egyetemi kollégium dísztermében évi közgyűlést, amelyen új tisztikart választottak.

Elnökké egyhangú lelkesedéssel újra dr. Tătaru Coriolan egyetemi tanár, királyi helytartót választották meg, akinek nagy érdemei vannak az egyetemi klub szép fejlődése körül.

A tisztikar többi tagjai a következők lettek: alelnökök: Jonascu, Benetato és Russu L. egyetemi tanárok, sportigazgató:

Chetianu O. főpénztáros: Săculu N., szakosztályi elnökök: futball: Chetianu, korcsolya: Lănu, atlétika: Drimur, si: Faur, tenis: Metianu ezredes, turisztika: Puscarlu professzor, uszás: Cernăteanu, oină: Serb, céllövés: Boaru V., játékok: Cmeciu. Az közgyűlés megválasztotta az egyesület tiszteletbeli tagjaivá Cristea Vasilescu tábornokot, hadtestparancsnokot, dr. Silviu Dragomir kisebbségi minisztert és Pop Alexandru dr. egyetemi tanárt.

Osloban rendezték meg az északi államok vívóversenyét. Az elsőseget a dánok szerezték ki 7 ponttal, 2 Svédország, 3 Norvégia.

St. Moritzban rendezték meg a téli olimpiai játékokat a jövő év február első napjain.

Közepes eredmények Oxford és Cambridge egyetemközi atlétikai viadalán. Londonból jelentik: A hagyományos egyetemközi atlétikai versenyt Oxford atlétái nyerték 76 ponttal, 2. Cambridge 41 ponttal. Az eredmények közepesek: 100 yard: 1 Wels 10.1 mp, 440 yard: 1 Pennington 49.2 mp, 880 yard: 1 Moreton 1 p 58.7 mp, 1 mérföld: 1 Brearley 4 p 24.8 mp, 3 mérföld: 1 Hawkey 15 p 09.5 mp, 120 yardos gát: 1 Luckton 14.9 mp, 220 yardos gát: 1 Irwin, magasugrás: 1 Penman 176 cm, távolugrás: 1 Lockwood 681 cm, rudugrás: 1 Brookes 336 cm, súlydobás: 1 Sivertsen 14.06 m, diszkos: 1 Bennett 41.95 m, gerely: 1 Klein 56.21 m.

Csehszág továbbra is megmarad a KK-ban. Budapesti jelentik: A pássai német-magyar tornászviadal alkalmával Prém Lóránd dr., az OTT alelnöke tárgyalta gróf Schloulenburggal, von Tschammer und Osten birodalmi sportvezér helyettesével. Tárgyalásai során megbeszélte a Középeurópai Kupa ügyét is és ezzel kapcsolatban így nyilatkozott: „Schloulenburg gróf kijelentette, hogy hivatalos állás

énekes-táncos meseoperett 10 képben

foglalás még nem történt. Véleménye szerint azonban ezidőszakra az a helyzet, hogy Csehszág kulturális függetlenségét, ebbe beletartozik majd a sport is. Megtarthatja sportszervezetét, a cseh sportolók esetleg az olimpián is saját nemzeti színű és zászlójuk alatt versenyezhetnek. Ilyenformán tehát a Középeurópai Kupáért is játszhatnak.”

Az angol király magával viszi a koronát Kanadába

(LONDON.) Mióta az Angol birodalom fennáll, most történik meg először, hogy a birodalmi korona elhagyja Anglia területét. Az angol király és királyné magával viszi Kanadába májusban. Ezt a koronát szokta viselni a király a parlament megnyitásán, 1931-ig törvény tiltotta, hogy a birodalmi korona az angol partokat elhagyja; 1931-ben az ugynevezett westminsteri statútum megváltoztatta ezt a jogszabályt és azóta elvben lehetséges a koronának Angliából való elvitele.

A birodalmi koronával a fején fog az angol király a kanadai parlamentben megjelenni.

A birodalmi koronát a világ leghíresebb, legszebb és legértékesebb ékszerének tartják. Értékét 500.000 fontra becsülik, de történelmi értéke tulajdonképpen felbecsülhetetlen.

A sulya körülbelül 40 uncia, 2783 darab gyémánttal, 277 igazgyönggyel, 18 zafírral, 11 smaragddal és 5 rubinttal van kirakva.

A rubintok között a van a híres drágakő, amelyet a Kegyetlen Pedro király ajándékozott a Fekete Hercegnak.

és amelyet VI. Henrich az agincourt, III. Richard a bosworthi csatában hordott.

A birodalmi koronán van Afrika Második Csillaga, a Culliman-gyémánt egyik darabja és négy óriási tojásalakú igazgyöngy, melyeket Erzsébet királyné fülbevalóként hordott.

A becslések szerint körülbelül száz ezer angol kíséri el az angol királyi párt amerikai útjára. A hajóállatok még soha nem kaptak ennyi helyrendelést.

Kisküküllő vármegye új közigazgatási beosztása. A belügyminisztérium 2286. szám alatti rendeletével jóváhagyta Kisküküllő vármegye új közigazgatási beosztását. A megye 730 községből fog állni, egy vármegyei székhellyel, két nem vármegyei székhelyű városból, továbbá 133 faluból.

Amikor a vendégek életkora 31 ezer esztendő. Londonból jelentik: Dover tanácsa disztrakciót rendezett a város kétszáz legidősebb polgára számára. A vendégek életkora összesen harmincegyszeregy százhatvan esztendő volt.

Súlyosan elteríték a „brilliansos” aligazgatót és büntársait

(BUDAPEST.) Gyors egymásutánban tíz vakmerő szálhámoságról rántotta le a leplet a főkapitányság büntügyi osztályának detektívkarja.

Megjelent a főkapitányságon két ismert fővárosi kereskedő és előadták, hogy brilliansvásárlás ürügye alatt felcsalták őket a Schenker szállítmányozási részvénytársaság Nádor-ucca, irodájába, ahol mint igazgató mutatkozott be nekik egy ismeretlen férfi, akinek állítólag többkarátos brillians volt eladó. A kereskedők léprementek, az egyik 11.000 pengőt, a másik közel 8000 pengőt adott át az állítólagos igazgatónak.

Az „igazgató” a brillianssal együtt eltűnt.

A rendőrség széleskörű nyomozás alapján elfogta a tetteseket: Diamant Oszkár ügynököt és Biermann Pál szövetségesét, Grünberger Ede és Glück Ödön kereskedőket, akik megjáratták a vakmerő szálhámoságot. Az egész ügy kitervezője Biermann volt.

A szervezett bűnszövetkezet tagjait ma fogházörök vezették fel Fehérsi törvényszéki egyesbíró elé. A vádirat mindannyiukat

csalás bűntettével vádolta. Spielmann beismerő, Diamant Oszkár szintén beismerő vallomást tett. Grünberger sem tagadta bűnösségét, csupán Glück védekezett azzal, hogy nem tudott semmit a bűncselekményről, beismerete azonban, hogy 1600 pengőt kapott a kicsalt pénzből.

A vádlottak védekezése után kihallgatták Preisz Izidor volt szőnyegkereskedőt, aki már a vádlottak letartóztatásakor visszavonta feljelentését, mert — mint mondotta — súlyosan szívbajos és nem akarta magát kitenni a tárgyalás izgalmainak. Hasonlóan visszavonta feljelentését a másik sértett is.

Dr. Markovics kir. ügyész család bűntettében kérte bűnösnek kimondani a vádlottakat. A törvényszék bűnösnek mondotta ki a vádlottakat a vád szerinti cselekményekben és ezért Diamant Oszkár kétévi, Spielmann két és félévi fegyházra, Grünberger egévi és háromhónapi, Glück Ödön pedig félévi börtönre ítélte.

A törvényszék elutasította a vádlottak szabadlábrahelyezési kérelmét. Az ítélet nem jogerős.

Szombaton, 25-én délután 4 órakor és vasárnap, 26-án délelőtt 11 órakor.

— Honvagy a cella után. Henry Wallace betörő megszökött a gloucesteri (New-Jersey állam) börtönből, ahol büntetését töltötte. Egy hét múlva bűnbánóan jelentkezett a börtönirodában és kérte, hogy csukják újból régi zárkájába, amelyet már annyira megszokott, hogy a rövid „szabadság” alatt majd megszokta a szíve honvágytól.

— A tolvajlás világrekordja — temp-lom orgonát loptak. A merész tolvajlás legújabb világrekordját a délafrikai Durbanban állították fel ismeretlen tettesek, akik a metodista templom orgonáját lopták el. C. E. Wilkinson tiszteletes, a templom lelkésze, kijelentette, hogy szemtanuk előadása szerint egy este egy szekér állott meg a templom előtt és két ismeretlen egyén leszerelte és szekerre rakta az orgonát, amelyet azzal a kijelentéssel szállítottak el, hogy javítani viszik.

— Diákörömök. London egyik külvárosának 8000 középiskolás diákját kérdezték meg, hogy mi a kedves szórakozása, mivel tölti legszivesebben szabad idejét. A billiárd, a mozi és a detektívregény kaptak a legtöbb szavazatot. Kiderült a válaszközből, hogy a diákok túlnyomó része hetenként legalább egyszer, de igen jelentékeny része kétszer is jár moziba.

Félszáz év

Félszáz év mégis csak nagy idő. Mondhatni egy emberöltő. De különösen nagy időnek számít ötven év egy kulturregységet életében, főleg pedig ma. Ezek a fegyvercsörgéses idők a régi latin közmondás (Inter arma silent Musae — fegyverzajban hallgatnak a Múzsák) igazságára utalva mindennek kedveznek, csak a szellemi virágzásnak nem.

Dolgozni azonban mégis csak kell. A félszázados jubileumát ülvő Erdélyi Magyar Irodalmi Társaság ezért jól tette, hogy nagy ünnepek helyett egy emlékfüzetet adott ki dr. Gyalui Farkasnak, a kitűnő tudósnak és íróknak, az EMIT tb. elnökének hanyagszorgalmu összeállításában. Ez az emlékfüzet ugyan nem pótol mindent s főleg nem mentesíti a Társaság vezetését a kisebb jubileumi ünnepség megrendezésének kötelezettsége alól, de előjáró beszédnek, az áhítatos ünnepi alkalomra berendezkedő léleknek felgerjesztésére kiválóan alkalmas.

Dr. Gyalui Farkas tudóshoz illően mintászerű és emelkedett szellemű munkája előbb pontos és értékelő összefoglalást ad az EMIT félszázados életéről, kulturális munkájáról és önzetlen tevékenységéről. Majd összefoglalja a Társaság felolvasásainak, ünnepségeinek, dísz- és emlékfüzeteinek, kiadványainak sorozatait, pályadíjait, tagnévsorát, egyben pedig időrendi sorrendben egybeállítja az összes felolvasásokat, amelyek kimutatása szerint 50 év alatt 332-öt tettek ki. Ebből az első időben minden évre átlag 8, később az impérium-változás után 6, — míg a legutolsó két évben csak 1—1 felolvasás esik.

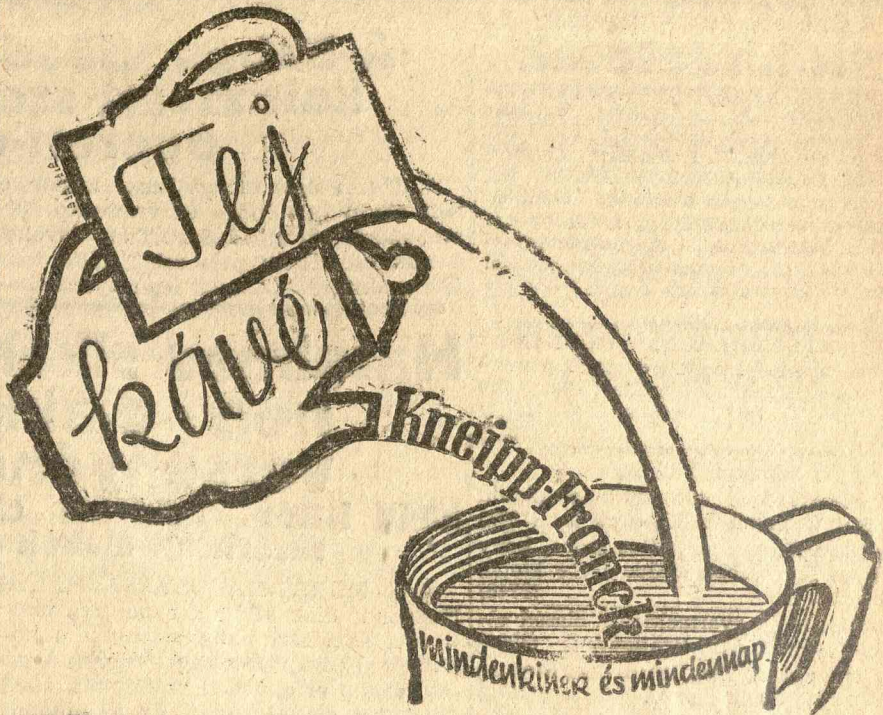
Az a mintászerű pontosság és alaposág, amellyel dr. Gyalui Farkas nagyjelentőségű és a Minerva rt. gondos kiállításában megjelent munkáját össze állította, az adatok és tények meggyőző erejével világítja meg az EMIT félszázadon át végzett rendkívüli értékű tevékenységét. Az alapító Petelej István által elvetett mag, amelynek gondozását gróf Kuun Géza, Szász Gerő, Csernátóny Gyula, Ferenczi Zoltán, Gyalui Farkas, Csengeri János, Kovács Dezső, Dózsa Endre, Boross György, Szamosi János, Borbély István, Márki Sándor és sokan mások annyi szeretettel, odaadással és lelkesedéssel vállalták, illetve végezték — kikelt és ötven éven át gazdag terméseket hozott. A lélekszépségek pompás termését. Annak, aki Erdély utolsó századának művelődéstörténetét megírja, művében az EMIT munkájának szép és értékes fejezetet is kell juttatnia.

A változott viszonyok és életlehetőségek megsebezhettek ugyan kissé az EMIT tevékenységét, de a hivatott vezetésnek kötelessége gondoskodni arról, hogy az 1888 óta folyó kulturális munka üteme semmiképpen se álljon meg, hanem eleven, lüktető, teremtő erővel hasson tovább. Mert ahhoz kétség nem fér, hogy az EMIT tevékenységére szüksége van az erdélyi magyarságnak, talán most még jobban, mint valaha. Dr. Gyalui Farkas, kitűnő könyv-összes adataival nagyszerű bizonyossággal is szolgál ehhez a megállapításhoz — s művének sok más nagy érdeme mellett egyik fő érdeme, hogy nyomtatékkal figyelmeztet a mult tanulságaira és a jövő feladataira. Emlékfüzetét tehát szívvel-lellekkel kell elolvasni és igazsága előtt meghajolva, utmutatóként megiszni minden azoknak, akik az erdélyi magyar szellemiség jövőd sorsa érdekelt és foglalkoztat, elsősorban is a közvetlenül érdekelteket. Az EMIT tevékenységét sok mindennel menthető fogyatékosságai ellenére is komoly, szép, példaadó teljesítmény volt a multban és annak kell lennie, ha lehet, még fokozottabban, a jövőben is. Erre tanít ez a tartalmas füzet, amelyért a szerző minden elismerést megérdemel és ezt a tanítást meg kell hallgatni — főleg pedig követni kell. Követni és újra csak követni.

(w. gy.)

Sikkasztás miatt letartóztatták a temesvári téglagyár könyvelőjét

(TIMISOARA-TEMESVÁR.) Nagy feltűnést keltett Huszt Hugó, a városi téglagyár könyvelőjének letartóztatása. A könyvelőt a mult évben rendelkezési állományba helyezték, ennek ellenére fizetés nélkül továbbra is szolgálatot teljesített. Különböző szabálytalanságok elkövetésével 410.000 lej sikkasztott, amelynek felfedezése után a polgármesteri hivatal bűnvádi feljelentést tett Huszt ellen, az ügyészség pedig elrendelte letartóztatását. Egyidejűleg megindult az eljárás Buna és Raica, a téglagyár igazgatói ellen is, akik elnézték, hogy a felfüggesztett könyvelő továbbra is tevékenykedjék a városi téglagyárban. Kihallgatása során Huszt azt vallotta, hogy az elsikkasztott pénz egyrészt Buna igazgatónak adta és azt ő költötte el. A vizsgálat széles körben folyik és új szenzációs fejleményeket ígér.

Miért adta el Margulies Lazar, a Buhusi vezérigazgatója 11 millióért palotáját és miért ment külföldre? Hamisításért bűnvádi feljelentést tettek az üzemi beszüntetett posztógyáros ellen

(BUCURESTI.) A Tempo jelentése szerint az ilfovi törvényszéknél bűnvádi feljelentést tettek a buhusi posztógyár ellen család és hamisítás miatt. A posztógyár — mint megírjuk — néhány nappal ezelőtt arra való hivatkozással, hogy nem tud nyersanyagot kapni, leállította üzemét és kényszerbadságra küldte többszáz munkását. A hamisítás és család vádját Petre Livezeanu fővárosi ügyvéd emelte a Buhusi posztógyár ellen azon a címen, hogy a gyár az elmúlt év november havában — állítólag — 210.000 lej ügyvédi tiszteletdíjat fizetett ki neki és ez után a tiszteletdíj után nem fizette ki az állam kinstárt megillető adóösszeget, illetve a posztógyár üzleti könyveit, ezzel a kifizetési összeggel meghamisították. Livezeanu ügyvéd bűnvádi feljelentésében hangsúlyozza, hogy neki soha semmiféle üzleti vagy más természetű üzleti összeköttetése nem volt és jelenleg sincsen és a hamisítást — állítólag — a Buhusi gyár könyvelője követte volna el.

A hamisítás előzményei még abba az időbe nyúlnak vissza, mielőtt Lazar Margulies, a Buhusi posztógyár tulajdonosa visszavonult volna a vállalat vezetésétől, mielőtt Stern Frigyes nevű magántitkárát képviselővel bízza volna meg Buhusi igazgatóságában és mielőtt Margulies elnöke vezérigazgató eladta volna 11 millió lejért a Stirbey Voda uccában levő palotáját és mielőtt Romániából véglegesen külföldre távozott volna.

A bűnvádi feljelentés alapján az ilfovi törvényszék megidézi és kihallgatja Margulies Lazart, a Buhusi volt elnök-vezérigazgatóját is, aki azonban — a Tempo jelentése szerint — jelenleg Palesztinában tartózkodik és most azt a nagyszabású parcellázást bonyolítja le, amelynek során a Palesztinában vásárolt hatalmas ingatlanait bocsátja áruba. A bűnvádi feljelentés Bukarest társadalmi, valamint közgazdasági körökben, ahol Margulies személye közsímet volt, érthetően nagy feltűnést keltett.

Fogház, pénzbírság, üzletbezárás az árdrágító kereskedők büntetése! Szigorú intézkedésekkel fekezik meg Bucuresztben az árüzérkedést

(BUCURESTI.) Rador. A legutóbb bekövetkezett váratlan események a fővárosban nagyarányú drágaságot idéztek elő. Különösen az élelmiszerek ára emelkedett, teljesen indokolatlanul. Dobrowski tábornok, Bukarest főpolgármestere rendkívül érelyes rendszabályokat fogantatott az árüzérkedés megfékezésére. Közhírré tette, hogy az árdrágítókkal szemben a törvény legszigorúbb rendelkezéseit fogja alkalmazni.

A törvény értelmében három hónap

tól kilenc hónapig terjedő elzárással, 30 ezer lejig terjedő pénzbírsággal, sőt az üzlethelyiség bezárásával büntetendők azok a kereskedők, akik főleg a közszükségleti cikkek árát indokolatlanul felemelik és ezzel előidézői lesznek az általános drágaságnak.

A fővárosi hatóságok egyébként az üzérkedés gyökereit letörése és megszüntetése érdekében maximális árat állapítottak meg a húsról, a hús-neműekre és az összes fontosabb közszükségleti cikkekre.

Ítélet a nemzetgyalázással vádolt szentlászói lakosok ügyében Pénzbírsággal sújtották a legelőper vádlottjait

(CLUJ-KOLOZSVAR.) A katonai törvényszék tegnap délelőtt foglalkozott László András, Gebefüsi János, Mátyás János a Péteré, Német Márton, Gebe Biró János, Boldizsár Zeik János az Istváné, Boldizsár Zeik János a Mártoné, Gyurka István, Laczi János, Gebe Gazda Ferenc, Kőműves Mihály, Tamás, Kis János, Gebefügi István, Gebefügi András, Burgya István és Mátyás Petri János szentlászói lakosok ügye-

vel, akiket nemzetgyalázással és lázadással vádoltak. Az 1937. évi május 20-án Kindl Károly mérnök és Kovács kataszteri felügyelő kiszállottak Szentlászóra, hogy a legelőt átadják Velisoara községnek.

Mintegy 150 szentlászói lakos össze-
verődött a falu határában és meg akarta gátolni a legelő átadását. De negyven Velisoara község, gazda is kint volt a helyszínen, akiket a szentlász-

óiak szóbelileg inzultáltak és állítólag nemzetgyalázó kifejezéseket feleltek. Bol dízár Zeik János az Istváné és Boldizsár Zeik János a Mártoné megtámadták Mocan Teodor velisoarai gazdát, akit súlyosan megvertek. A csendőrség előállította a megvádolt gazdálkodókat a katonai törvényszék elé. A régen huzódó ügyben a katonai törvényszék tegnap hozott ítéletet. Mocan Teodor és Ilea Vasile vád részéről kihallgatott tanúk Kindl mérnök és Kovács felügyelő a védelem tanuinak kihallgatása, valamint Ilariu Popescu védőügyvéd beszéde után a katonai törvényszék a két Boldizsárt és László Endrét két-kétezer lej, míg a többi vádlottakat fejenként ezer-ezer lej pénzbírságra ítélte.

Felmentették a gázoló gépkocsivezetőt

(CLUJ-KOLOZSVAR.) Adler Aurel, Mesteacan községi lakos még 1938-ban, amikor Nagyváradon teljesített katonai szolgálatot és amikor Banescu ezredes gépkocsiját vezette, elütötte özvegy Papp Jánosné nagyváradi asszonyt, aki súlyos sérüléseket szenvedett.

A gázoló katona soffit első segélyben részesítette az öregasszonyt és gépkocsiján azonnal beszállította a nagyváradi megyei kórházba. A megindított eljárás során került Adler a kolozsvári katonai törvényszék elé, ahol súlyos testi sérüléssel vádolták. Özvegy Papp Jánosné tanuvallomása alapján — aki időközben kibékült a vádlottal — Adler a katonai törvényszék felmentette.

Szigorúan büntetik a közbiztonsági rendelet megszegőit

(CLUJ-KOLOZSVAR.) A város közbiztonsági szabályrendelete előírja, hogy minden háztulajdonos köteles a telke előtti gyalogjárót naponként a kora reggeli órákban letakarítani. Mint hogy ennek a rendelkezésnek az utóbbi időben sokan nem tettek eleget, a város vezetősége a napokban rendkívül szigorú felhívást adott ki, amelyben a közbiztonsági szabályrendelet előírásaira hivatkozva, felhívja a háztulajdonosokat, hogy telkük előtti gyalogjárót rendszeresen takarítsák.

A város vezetősége szigorú megtorló rendelkezéseket helyez kilátásba azokkal szemben, akik a rendelkezésnek nem tesznek eleget. A rendelet betartását a rendőrség közegei, valamint a város közbiztonsági ügyosztályának vezetői ellenőrzik. A kihágásokról jegyzőkönyvet vesznek fel és a járásbíróhoz teszik át, amely a fennálló rendelkezések értelmében szigorú bírságokat róhat ki a vétkekre.

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSI ARÁNK: Szavanként 1 lej, vastagabb betűkkel 2 és 3 lej, Jelleg és cím nélküli hirdetések kezeltésként 5 lej. Legkisebb hirdetés ára 10 lej. Csak portózott jellegű leveleket továbbítunk és csakis válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszolunk. Apróhirdetéseket csak a közlési díj előzetes lefizetése mellett vesszünk fel. Hivatalos óra reggel 8-tól este 7-ig.

VILLANYONDOLÁS HULLÁMO-SAN, minden kellemetlen érzéstől mentesítve 8 hónapi garancia mellett már 150 lejtől. Nizza, C. Reg. Ferdinand 30. Hölgyfodrászat. (3927)

ADÁS-VÉTEL

JÓKARBAN levő gyermekkosci olcsón eladó. Str. Coriolan Brădeanu 5. (3851)

KERTES villában parkettes szoba, konyha, elő- és fürdőszoba május 1-ére kiadó. Str. Bădescu 9. (3746)

MODERN mély gyermekkosci olcsón eladó. Szalontayné, Str. Brătianu 6. (3908)

EGY telek eladó Str. Petru Pan, Szamosfalvi vámnál. Posta József. (3902)

EGY sport gyermekkosci eladó. Str. Cris tea 6. (3903)

EGY jókarban levő keményfa háló sürgősen eladó. Több apróságok. Str. Cicio Pop 134. (3906)

FEHÉR modern mély gyermekkosci eladó. Str. Căp. Ignăți 13. (3937)

ELADÓ olcsón nagy férfiszabó varrógép Klein Lázár. P. Abator 3. (3919)

KÉZISZEKERET, négykerekűt, kicsit megvételre keresünk. Str. Memorandului 6. Telefon: 10-22. (3920)

FESTMÉNYEK, goblenek, damasztok, li batoll eladók. Varrógép bérbeadó. Str. Vlaicu 6. földszint 1. (3923)

MODERN új tele dióhálo legkényesebb igényeknek megfelelő olcsón eladó. Str. Preotul Opris 9. Dermatán innen. (3925)

SÜRGŐSEN eladó a Donat ut végén 3 holdas szántóföld 50 ezer. Str. Regală végén, gyümölcsösök 1000 □ m 85.000. Gri gorescu negyedben Fántánei piac mellett építésre alkalmas villatelek 600 □ m 150 ezerért, Mărzescu negyedben 1 szoba, konyha téglaház, gyümölcsös kerttel 1200 □ m 160 ezer. A. Muresan negyedben egyszerűbb téglaház 2 szoba, konyha mellékhelyiségek, kert 600 □ m 260 ezer, melyből 130 ezer bankadósság. Házak 50.000—5 millióig, birtokok, építkezésre alkalmas helyek. Bármilyen kívánságot teljesítünk. Biroul Increderea, P. Unirii 18. Telefon: 2332. (3926)

KOMBINÁLT új konyhaszekrény, jókarban levő sodronys gyermekágy és 1 fehér konyhakredenc minden elfogadható árban sürgősen eladó. Str. Reg. Maria 24. (3930)

JÓFORGALMU trafik központban elköltözés miatt átvehető. Cím a kiadóban. (3932)

NAGYON szép mahagoni ebédlő sürgősen eladó. Lloyd comisio, P. Unirii 9. (3928)

HASZNÁLT rádiók, ruhák, ékszerek, órák, fényképezőgépek, hangszerek stb. olcsón eladók részletfizetésre. Comision, Str. Matei. (3137)

ÁLLAST KERES

IPARI vállalat vezetője, 31 éves összeköttetésekkel levelező, gépiró nyelvtudással jó üzleti és szervező erő, fix, vagy jutalékos alapon vezető állást keres. Ajánlatokat „Onálló” jellegre kiadókba. (3929)

ÁLLAST KAPHAT

BORBÉLYSEGÉDET, jó munkást kiegészítőnek keresek. Str. Memorandului 25. (3933)

RÖVIDÁRU szakmában ügyes kiszolgálónót keresek. Blatt, Cal. Regele Ferdinand 13. (3905)

BEJÁRÓT azonnalra fölvesz. Sole, Str. N. Iorga 2. (3907)

KIZÁRÓLAG jó munkás cukrászsegédek keresek. Nicolae Tarba, Sibiu, Zidul nou No. 11. (V3931)

KIFUTÓFIUT, aki fűszerüzletben jár-tas azonnal felvesz Str. Rațiu 1. fűszerüzlet. (3933)

CUKRÁSZSEGÉD azonnali belépésre felvétetik. P. Stefan cel Mare 2. (3915)

KIFUTÓFIUT jó házból 13—14 évest fel veszünk. Str. Memorandului 6. I. em. (3921)

MEGBIZHATÓ családból kifutófiut fel vesznek. Angyal drogéria, Leitersdorfer. C. Reg. Ferdinand 18. Telefon 1186. (3944)

KÜLÖNFELEK

ELVESZETT Kozma Ileana névre szóló betegsegélyző könyv. Megtalálóját jutalom ban részesül Royal fodrászat, Cal. Regele Ferdinand 87. (3911)

A Bubus előadásaiival folytatja kolozsvári szezonját a Thalia operett-együttese

A Thalia operett együttese hazatért zett rövid turnéjáról és vasárnap ismét megkezdte előadásait. Tudvalevőleg a társulat vidéki útja miatt félbe kellett szakítani az évad legnagyobb siker-

ru zenés vígjátékának, a Bubusnak előadásait. Vasárnap és hétfőn este a Bubus kerül színre, a premier diadalmas szereposztásában.

Hatalmas sikere volt a vásárhelyi diákkantus hangversenyének

Nagy István énektanár elmondja, hogy készült a vásárhelyi diákok a hangversenyre

(TG.-MURES-MAROSVÁSÁRHELY.) Huszonöt diák állott a napokban megtartott énekkari hangversenyen a közönség elé, hogy tanúságot tegyen a szó legigazabb értelmében vett tiszta ének művészet diadala felől. Az a mindent elsodró művészet, amit a katolikus gimnázium és tanítóképző énekkara mutatott be az intézet tornatermében megtartott hangversenyen — legalább is Marosvásárhelyen — új korszak kapu nyitását jelenti. Voltak Marosvásárhelyen nagyképessegű dirigensek, akik a magyar dal nemes kultúrában példaadóan elől jártak és ernyedetlen munkabírással a jó ügy iránti lelkesedéssel — igen sokszor — országos színvonalat értek el, de amit Nagy István énektanár, ez a nagyszerű alkotóképességgel rendelkező művészember produkált a vásárhelyi diákkantussal, az új, ragyogó korszaknak a kezdetét vetíti elé.

Amikor a brassói ünnepségek rendjén a vásárhelyi gimnázium és tanítóképző dalkara veretlenül első helyre került, annak idején a magyar dal területein — azt lehet mondani, az ismertelenség ködéből került az élre a diákkantus. Bartók — Kodály dalok bámulatos interpretálása biztosították a hatalmas sikert s azóta is a vásárhelyiek a két világhírű alkotóművész leg-hivatottabb közvetítői maradtak.

Aki ezt a huszonöt diákot a kottakiméret teljes tökéletességével s a zeneelmélet legbiztosabb birtoklásával énekelni hallotta és tudja rólok azt, hogy pályájuk kiteljesedése nyomán elviszik magukkal a legszintebb emberi értékeket, a dal tiszteletét és tudását, az Soha el nem fogja felejteni azt a hatalmas élményt, amit a diákkantus nyújtott tud. Ha jól emlékszünk, 30 esztendővel ezelőtt járt Vásárhelyen, az akkor európai hírességű sárospataki diákkantus, amely hosszú évtizedekre lenyűgözte Marosmenté dalimádó közönségét.

A vásárhelyi diákkórus abban különbözik évtizedekkel ezelőtti elődjétől, hogy annak az új dalkultusznak nyit kaput a székelvidék gócpontjában, amely a mondvasinált magyar dal helyébe visszaidézi a magyar néplelek ősi megamisithatatlan lélekmotívumait.

PRIMUSZT, petrolux kéklángra javított. Előírt személtáda kapható Zeiler bádogosnál, Református Teológiával szemben. (3546)

ELVESZETT a P. M. Viteazulon Bodea féle vendéglő előtt egy pénztárca Farkas Alexandru névre szóló iratokkal. Megtalálóját a pénzt megtarthatja, az iratokat juttassa el Str. Gruia 24. (3893)

LAKÁSFÉREGTELENÍTÉSEKET tökéletes eredménnyel eszközöl Paragáz-osztályunk. Teljes szagtalanítás. „Polynea” laboratórium, Str. Cons. Național 3. (Főpostától mögött.) (3936)

KIADÓ LAKÁS

KÉT szoba, konyha veranda, mellékhelyiségekkel, kerttel, napos oldalon kiadó. május 1-re. Str. Preotul Munteanu 6. Sultz kertészete végében. (3635)

UCCAI szoba, külön bejárattal, esetleg teljes ellátással kiadó. Ház eladó. Str. Reg. Maria 39. (3940)

KIADÓ májusra elsőemeleten napos oldalon 3 vagy 4 szobás hallos komfortos lakás irodának, vagy orvosi rendelőnek is megfelel. Értekezni háztulajdonosnál, Piată Mihai Viteazul 39. (3910)

EGYEDÜLLŐ kertes ház kiadó. Str. Fabricelor 1. Energia mellett. (3904)

A diáklélek és értelem, a maga patyolattiszta szempontjaival talán egyedül mutat fogékonyságot az igazi népi dal kultúra kihangsúlyozására.

Alkalmunk volt beszélgetni Nagy István zenetanárral, akiről bátran el lehet mondani, hogy a hivatás fanatikusa. Azt kérdeztük tőle, mondaná el, hogy milyen ördögös eszközökkel szedi ki diákjaiból ezt a soha nem hallott teljesítményt?

— Diákjaim éppen olyan rajongói a dal művészetének, mint én. Átadom nekik a partitúrát, hogy tanulmányozzák azt és döntsek el, hogy vállalkoznak-e annak kivételére. Volt olyan eset is, hogy egyheti tanulmányozás után férfiasan és határozottan azzal adták vissza, hogy nem vállalkoznak rá. Viszont, ha vállallják a sohasem könnyű feladatot, akkor ők azt szölamonként sőt egyénenként is pontosan feldolgozzák s az én szerepem csak akkor következik, amikor a teljes kart összehangoltatam.

— Az ének szerelmesei ezek a fiúk akik bámulatos szorgalommal és célirányossággal haladnak a legszebb emberi uton. A fiatal lélek nagyszerű tanui, alkotni akarását és azt a gyönyörű életlendületet, amit az ifjak akarása kisugároz önmagából, seholsem lehet olyan eredményesen hasznosítani, mint a dalkultusz területein.

— Nem futi őket a szereplési viselkedés, hiszen igen sokszor olyan dalok betanulására vállalkoznak, amelyről előre tudják, hogy közönségsikerre alig ha számíthatnak vele.

Most a 16. század dalkultúráját vetítette vissza az országos hírnevű diákkantus, amelynek során egyházi és világi énekeket hallottunk elragadó tökéletességgel visszaadni. A Motetta és Madrigal-est minden száma a legmagasabb értelemben vett dalművészetet nyújtotta, amit a hallgatóság áhitattal és elragadó lelkesedéssel fogadott. A négy évszázaddal ezelőtti, magas színvonalon álló énekkultusz bámulatos alkotásait zűnni nem akaró tapssal jutalmazta a közönség. De hallottuk a Királyhimnuszt is a művészet legtekélyesebb eszközeivel, elragadó szépségében visszaadni.

Nagy István zenetanárról Vásárhely

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba fürdőszobával és egy üres szoba kiadó. Str. Regina Maria 19. (3909)

KÉT egymásbányilló butorozott szoba kiadó. Str. Regală 14. emelet. (3935)

SZÉP uccai napos szoba, konyha, speisz azonnal kiadó. C. M. Foch 112. (3934)

KÉT szobás, komfortos lakás kiadó május 1-re. Cal. Reg. Ferdinand 133. (3912)

EGY szobás, komfortos lakás kiadó április 1-re. Cal. Reg. Ferdinand 133. (3913)

KÖZPONTBAN kiadó butorozott szoba azonnal, két szoba, vagy szoba, konyha butorozva, vagy üresen. Str. Baron Pop 9. (3916)

STRADA I. Maniu 13—15 szám alatt 2 szobás lakások kiadók. (3917)

STRADA Neagră 5 szám alatt kiadó külön telek 4 szobával. Cím a kiadóban. (3918)

SZÉP nagy kertivillában 3 szoba fürdő, konyha, fedett balkon kiadó. Cal. Motilor 115. (3922)

BELVÁROSI KERTES HÁZBAN gyermektelen házaspárnak május 1-re kiadó 1 szoba, konyha, mellékhelyiségekkel. Esetleg 2 szoba, konyha. Bővebbet: Str. Gen. Dragalina No. 2. Telefon: 1186. (3945)

egyetemes műértő közönsége megállapította, hogy méltán lépett Zsizsmann Rezső örökébe és tőle, éppen ezen a vallási és kulturgócponon, a megkezdett misszió csorbitatlan kiteljesedését várja. A nagyszerű diákkantus rövidesen Kolozsvár közönsége előtt is bemutakozik.

— Megalakult a marostartományi vegyész és festők céhe. Nagyszebenben jelentik: A városháza termében a vegyész és festők megalakították a marostartományi céhüket és a következő vezetőséget választották meg: Elnök: Popa Nicolae Szelistye, alelnök: Adolf Nüchsteifen Nagyszeben, pénztárnok: Schäffer Albert Nagyszeben, titkár: Cer nica Achim, Nagyszeben, igazgatóság tagjai: Fritz Peter Medgyes, Martini Vilmos Szelind és Heimberger Fülöp Nagyszeben. A megalakulás után dr. I. Stangu ügyvéd, a munkakamara képviselőjében ismertette az alapszabályokat. A közgyűlés 10 lej havi tagsági: állapított meg, a céhbe való beiratkozás díját pedig 50 lejben.

— A hallgatag nagykövet. Mint a „Daily Telegraph” írja, Pétaín marsall az új burgoi francia nagykövet még a katonák között is mindig híres volt hallgatagságáról. Diplomáciai működésében is meg akarja tartani ezt a szokását — Ma a felelős állásban levő embereknek mindenekelőtt a hallgatáshoz kell érteniük — jelentette ki nemrég. Hallgatagsága ellenére néhány elismert szóval méltatta Pétaín Franco taktikai és stratégiai tehetségét.

Színház

Péntek „Vasgyáros” és „Orlow” előkészületéi miatt nincs előadás.

Szombat délután 4: Robinson Crusoe. Gyermekelőadás, Hetényi Elemér rendezésében.

Szombat este 9: Vasgyáros. (A műkedvelő versenyen ezüst serleget nyert Monostori Műkedvelő Egyesület diszeloádása. Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap d. e. 11: Robinson Crusoe (Gyermekelőadás, Hetényi Elemér rendezésében.)

Vasárnap délután 3: Idegyere rózsám (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap este 6: Orlow. (A nagyszerű romantikus operett felújítása, a műkedvelő versenyen ezüst serleget nyert Orpheus egyesület diszeloádása, 26 tagu zenekarral, teljesen új diszletekkel. Rendes helyárakkal.)

Este 9: Bubus (A nagyszerű Vaszary-Szécséné Losonczy zenés vígjáték, a premier szereposztásban, harmadszor.)

Hétfő fél 9: Bubus (Nagyadyszer.)

Kedd fél 9: Örökké... (Éry Halász Irma és Carlo de Fries óriási sikeres zenés vígjáték. Rendező: Gróf László. Vezényel: Stefanidesz József. Fősz.: Krémer Mancsi, Sándor Steli, Báza Éva, Jeney János, Fülöp Sándor, Csóka József, Tompa Sándor, Csengeri Aladár stb. Premier bérlet.)

Szerda fél 9: Örökké... (Rendes bérlet.)

Csütörtök: Örökké... (Harmadszor)

Mozi

SELECT MOZGÓ: Amanda. Fred Astaire és Ginger Rogers táncoskomikusok vígjáték. Zenéjét szerezte Irving Berlin, „Alexander Ragtime Band” szerzője.

ROYAL MOZGÓ: Ma, pénteken premier: Marcelle Chantal egyetlen ideai filmje: A megtalált asszony. Partnere: Pierre Renoir. Előtte Metro és Fox híradó. Előadások kezdete: 3.20, 5.20, 7.20 és 9.20. Számozott jegyek. Jegyelővétel.

RIO MOZGÓ: (vált Munkás Mozgó) Ma 3, 6 és 9: Két sláger, egy helyár: I. A halálos veszedelem. Izgalmas cow-boy film. Fősz.: Dick Foran és Linda Perry. II. Ut a határ felé. Az évad legnagyobb háborus filmslágeré, Fősz.: Oskar Homolka és Constance Bennett. III. Híradó. A vasárnapi előadásokon visszamaradás nincs. Köv. műsorunk: I. A pillangókisasszony. II. A halálhajó kapitánya.

EDISON MOZGÓ: I. Az álarcos ügynök Dick Forannal. II. Stan és Bran rendőrök. III. Híradó. Jön: Scipio L'Africano.

URANIA MOZGÓ: Gunga Din. Fősz.: Victor Mc. Laglen, Douglas Fairbanks jr. és Cary Grant. Jobb, mint a „Bengáli” és „41-es brigád”.

CAPITOL MOZGÓ: Állat az emberben. Zola Emil remekműve filmen. Fősz.: Simone Simon és Jean Gabin.

Hirek

NAPTÁR. 1939. Március 25, Szombat.
Róm. kat. Gy. o. B. A. Prot.: Gy. o.
B. A. Ort.: Bunavestre. Izr.: 5
Nisan.

VIDÉKI ELŐFIZETÉSI ÁRAINK:
Egész évre 550, fél évre 280, negyed évre
150, egy hónapra 50 lei.

JÓESTET!

ARUHÁZBAN

Az egyik áruházba beállított egy izgatott nő:

— Önök azt hirdetik a lapokban, hogy kétezer új kalapjuk érkezett. Igaz ez? — kérdezte.

— Igaz — válaszolta előzőkenyen a tulajdonos.

— Mutassa kérem azonnal. Szeretném őket felpróbálni.

NEM KETTŐ, HANEM EGY

Uj leány kerül az egyik családhoz. A gondos háziasszony este lefekvés előtt körülnéz még egyszer a házban és meglepetve látja, hogy az új leány két gyertyát éget a konyhában.

— Mi az Julcsa — vonja kérdőre a háztartásbeli alkalmazott gyönyvét — nem tud maga spórolni, miért éget két gyertyát?

— Nem kettő az instálom — válaszolja meglepetten Julcsa — hisz egy ez, csakhogy kettévágtam...

— Ügyeletes gyógyszerárak. Március 25. Szombaton reggeltől április 1. szombaton reggelig a következő gyógyszerárak teljesítenek éjjeli szolgálatot: dr. Hintz, Unirii-tér; dr. Halász, 'Cuza Voda-tér; Flohr József, Regele Ferdinand-ut; Diana, Jorgatucca.

— JÓ ÉS OLCÓ BÖRT ÉS TALPAT Kozák börtönben kaphat. Cluj, Piața Mihai Viteazul 15.

— Husvételőtti böjti istentisztelet-sorozat az unitáriusoknál. Az unitárius templomban a husvételőtti, böjti istentisztelet-sorozatban, március 26-án Ürmösi József püspök titkár egyházi beszédet fog mondani.

— Gyógyíthatatlan betegsége miatt öngyilkos lett a földbirtokos. Budapestről jelentik: Tegnap este nyolc óra után a hűvösvölgyi végállomástól néhány percrenyire az erdő szélén a mezőőr állított mellü férfit talált. Rendőrt hívott, az értesítette a mentőket, akik azonban már nem tudtak segíteni, megállapították, hogy a férfi néhány órája halott. Rendőri bizottság szállt ki a helyszínre. Megállapították, hogy az öngyilkos Szluha Imre 26 éves községkörnyéki földbirtokos Browning-pisztolyt találtak mellette, ezzel a fegyverrel lőtte magát agyon. A fiatal földbirtokos hét fón reggel tűnt el sógorának Baross-ucca 80. számú házában levő lakásáról. Szluha Imrét hosszabb idő óta betegség kinozta, amelynek folyamán képen, egyik lába megbénult. Azért volt Pesten is, hogy gyógykezeltesse magát. Zsebében találtak egy Pravaz-fecskendő. Bucsulevelet nem találtak nála. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

ROMANIA
SZAMOS TARTOMÁNY, KOLOZSVÁR

Gazdasági ügyosztály
Nr. 9132—1939.

HIRDETMÉNY

Keresünk 12 szobából álló ingatlant kibérlés céljára a kolozsvári Közigazgatási Tábla (Curtea Locală Administrativă) számára.

Az ajánlatokat Szamos tartomány gazdasági osztályához 1939. március 31-ig bármely munkanapon beadhatják az érdekeltek.

1939. március 18

Nappal csizmadiamester, éjjel betörőbanda vezére volt

(BUCURESTI.) (Rador.) A fővárosi rendőrség letartóztatta Petre Priboianu Str. Dragos 2. szám alatti lakó csizmadiamestert, aki betörőbandát alakított, amelynek tagjai között több volt középiskolás tanuló is szerepelt. A csizmadia nappal, mint szorgalmas iparos folytatta mesterségét és általános rokon-szenvnek örvendett a környéken, éjjel pedig átvette a banda vezetését és az

utóbbi idők folyamán mintegy 30 betörést követett el a főváros különféle üzleteiben és magánházaiban.

A letartóztatott bandatagok között szerepelnek Nelu Stanescu és Ghanea 17, illetve 18 éves volt középiskolás tanulók. A banda többi tagjainak egyelőre nyoma veszett. Kézrekerítésük érdekében a rendőrség folytatja a nyomozást.

— Elmarad a Mael Ferenc írói jubileumi társasvacsora. Mael Ferenc 30. évei író, jubileuma alkalmából a Kat. Körben folyó hó 25-ére tervezett társas vacsora elháríthatatlan akadályok miatt elmarad. A társasvacsorát előre láthatólag április hó folyamán tartják meg.

— Megjelent a Hivatalos Lapban az erdészeti kihágások pénzbüntetéséről szóló rendelettervezet. Bukarestből jelentik: Iamandi Victor igazságügyi miniszter megjelentette a Monitorul Oficial csütörtök, számában azt a királyi rendelettervezetet, amely lényegesen leszállítja az erdészeti kihágások miatt kirótt pénzbírságok összegét.

Hazaérkezett az operett-együttes

— Szívlövésrel még 30 métert futott. Miskolcra jelentik: Tegnap reggel a Szentpéteri-kapuban két gyanús embert vett észre a rendőr. Az egyiket utolérte, de ez dulakodni kezdett vele. Dulakodás közben a rendőr szívenlőtte. A később kiszállított rendőri bizottság megállapította, hogy a halálos lövéssel még több mint harminc métert futott. A Szentpéteri-kapu 38. számú ház előtt egy kis fának ütődött, ott elesett és meghalt.

— 500 kárpátaljai menekült Szamos újváron. Szamosújvárról jelentik: A napokban külön vonaton érkezett a városba 500 Kárpátaljáról menekült. A menekülteket a városban szállásolták el és a lakosság kenyérrel, tejjel, teaival és szeretetadományokkal látta el a hontalanná váltakat. Petrescu ezredes-prefektus a menekülőket a javító intézetbe, továbbá a fiú gimnáziumba, valamint a leánygimnáziumba helyezte el.

— Megsemmisítették a brailai Kugel cég 12 millió bírságát. Brailából jelentik: A Kugel gabonaexportőrl céget vám és devizakihágás miatt a bíróság még 1936-ban 12 millió lej pénzbírságra ítélte. Lewin György, a vállalat vezérigazgatója felelősséggel élt a bíróság kivetése ellen, amely sikerrel is járt. A brailai törvényszék hosszú tárgyalás és számos tanu kihallgatása után megsemmisítette a súlyos bírságról szóló ítéletet.

— Tankelhárító ágyú az iskolai kiállításán. A londoni diákok kiállításának egyik legnépszerűbb darabja egy valódi tankelhárító ágyú, melyet a hadvezetőség küldött a diákok okulására. Minden érdeklődőnek megmutatják, hogyan kell kezelni. A kiállítás látogatói — legnagyobb részben diákok — el is süthetik az ágyút, mely természetesen nem valódi, lövedékekkel, hanem nagy gyapotgolyóval van megtöltve. A haditengerészet egy modern hadihajó-moddelllel és egy valódi torpedóval szerepel a kiállításán.

— A KATONAI GYAKORLATRA BEHÍVOTT EGYETEMI HALLGATÓK HIÁNYZÁSÁT IGAZOLTNAK TEKINTIK. Bukarestből jelentik: Petr Andrei nemzetnevelésügyi miniszter a sajtó képviselőinek nyilatkozatot adott, amely szerint a katonai gyakorlatra behívott egyetemi hallgatók hiányzása igazolt hiányzás lesz és azt ilyen módon fogják beszámítani. Leszögezte továbbá a miniszter azt is, hogy a kereskedelmi és ipari élet vezetői emberei törvénytervezeten dolgoznak, amelynek célja a gyakorlati tanítás megszervezése és újráépítése.

— A NUF bukaresti információs irodája megkezdte működését. Bucurestiből jelenti a Rador: A Nemzeti Ujjászűlés Frontjának titkársága mellett működő információs irodát a volt parlament épületében rendezték be. Az iroda felvilágosítást ad a céheknek, ipari testületeknek, valamint a Nemzeti Ujjászűlés Front tagjainak bármilyen ügyekben.

— Tél és tavasz az ország különböző vidékein. Bukarestből jelentik: Csütörtökön Bacumegyében óriási hóvihár dühöngött és rövid idő leforgása alatt mintegy félméter vastagságú hóréteg borította be a megye egész területét. Predealon három napja szakadatlanul esik a hó, amelynek magassága eléri az 1 métert. A hőmérséklet napok alatt mínusz 7 fokra esett le. A város környékén a hó magassága néhol eléri a másfélmétert. A szokatlanul erős téli időjárással ellentétben Basarabia déli részén meleg légáramlatok következtében a hó elolvadt és a környék tavaszi jelleget öltött.

— Végleges elhelyezést nyertek az állami költségvetésben a legfontosabb intézmények. Bukarestből jelenti a Rador: Azok az intézmények, amelyeket az új kormány létesített és amelyeknek pénzügyi alapjai mindaddig átmeneti jellegűek voltak, az új költségvetési terv elfogadásával végleges pénzügyi elhelyezést nyertek. Ilyen módon szerepel a költségvetésben a társadalmi szolgálat, a leltárminisztérium, a ki- sebbségi kormányzóság és a legfőbb állami ellenőrk testületének költségvetése is, amelyek ilyen módon most már végleges alapokra helyezett intézményeknek tekinthetők.

Vasárnap este:

BUBUS

— A Társadalombiztosító újmunkaterv. Bukarestből jelenti a Rador: A Társadalombiztosító központja széles és gazdag tervezetet dolgozott ki a szolgálat minél tökéletesebbé való tétele érdekében. Elhatározták számos új társadalombiztosító épület létesítését, kórházak, gondozóhelyek alapítását. Ezeket az intézményeket a legkorszerűbb radiológiai felszerelésekkel és berendezésekkel fogják ellátni, hogy azok megfeleljenek minden követelménynek.

— A kanadai indiánok készülnek az angol királyi pár fogadására. Ottawából jelentik: A kanadai kormány az uralkodópár látogatása alkalmából teendő óvintézkedések vezetésével E. de Panet tábornok francia kanadai tisztet, montreali nyomozóhivatal főnökét bízta meg. Panet tábornok, aki lord Willington és lord Bessborough fő kormányzó szárnysegéde volt, egész kanadai útja során elkíséri a királyt és a királynét. A kanadai rézbőrű indiánok összes törzsei közös haditanácsukon ünnepélyesen elhatározták, hogyha Nagy Fehér főnökük (ahogy a királyt nevezik) Banff-fürdőbe ellátogat, hűség és rézbőrű alattvalói fognak éjjel-nappal őrt állni a palota-gyógyzálló előtt, amelyet a fürdőigazgatóság az uralkodó és kísérete rendelkezésére bocsát. Remélik a rézbőrűek, hogy hűségük elismerésül Nagy Fehér főnökük „Eleven Védőpajzsává”, azaz testőreivé nevezi őket ki.

Kényszerlakhelyet lelöltek ki Manolescu Trunga és I. Sangeorgiu részére

(BUCURESTI.) (Rador.) A belügyminisztérium kényszerlakhelyet állapított meg Manolescu Trunga volt miniszter, az Excelsior című közgazdasági lap igazgató főszerkesztője és I. Sangeorgiu közismert közíró részére. Mindkettőjük ellen ezt az intézkedést azért foganatosították, mert riasztó híreket terjesztettek.

A kertváros atyja

Harold Craske, a lechworthi kertváros egyesület titkára nyugalombavonulása alkalmával elmondta, hogyan keletkezett a kertvárosmozgalom, melynek ma már rengeteg híve van az egész világon s mely igen nagy gyakorlati sikerekkel dicsekedhetik.

A kertváros gondolatának atyja, mint Craske elbeszélte, Ebenezer Howard, egy törvényszéki gyorsíró volt. Howard álmolta meg a természeti környezetbe helyezett, kertővel körülvett önálló várost. Gondolatának meggyer- te Sir Raph Neville főbíró és a főbíró, meg több más befolyásos személyiség közreműködésével megalapította a világ első kertvárosát Letchworthban. Két ezer font tőkével kezdtek a vállalkozásba, ezen a pénzen vásárolták meg az 'első telkeket.

— Ma Letchworthnak 18.000 főnyi lakossága, 100 gyára, uszodája, sok nyilvános parkja, 70 hold köztulajdonban levő földje van — mondta Craske. — Howard emléket külön park hirdeti.

10.000 éjszaka

Nathaniel Kleitman, a csikágói egyetem tanára tizenöt éve tanulmányozza az alvást és az álmot. A múlt nyáron egyfolytában egy hónapot töltött a Kentucky-állambeli Marmoth-barlangban, teljes sötétségben. Azt figyelte, hogy mi az ember alvásszükséglete, ha nem dolgozik, nem szórakozik s nem is látja a napvilágot. Megállapította, hogy ilyen körülmények között is körülbelül annyi alvásra van szükség, mint a civilizáció gépezetében. Saját álmát és a másokét is figyelte Kleitman professzor, összesen 10.000 álomban eltöltött éjszaka tanulmányozásából szűrte le az alábbi következtetéseket:

Az ember általában hamarabb alszik el a tavaszi és őszi mérsékelt időben, mint a hideg téli, vagy meleg éjszakákon. Helytelen az a vélekedés, hogy az éjjel előtti alvás a legjobb, de igaz az, hogy az alvás első két órája a legkiadósabb. Az álmok nem az éber, hanem a mély alvás kísérő tünetei. A nappali szunyókálás nem befolyásolja az éjszakai alvás mélységét és tartamát. Nem igaz, hogy az ember egészséges alvásban eltöltött éjszaka után a reggeli órákban a legfrissebb testi és szellemileg. Az ember téli és szellemi frissége a délután közepétől a legnagyobb. A cselekvőképesség közvetlenül lefekvés előtt általában nagyobb, mint délelőtt.

Az évad legmulatságosabb zenés vig-játéka:

BUBUS

Angol hajóskapitány titokzatos halála

(ISZTAMBUL.) Midőn az Alresford nevű angol hajó Matapan-foktól négy mérföldnyire volt, kapitánya lezuhant a hajóhídról és azonnal meghalt. A tisztek átvették a hajó irányítását s a Dardanellákhoz érve értesítették a török rendőrséget az esetről. Midőn az isztanbuli rendőrség felszállt a hajóra, a holttestet már nem találta a fedélzetten. A tisztek kijelentették, hogy kénytelenek voltak a holttestet a tengerbe dobni, mert már oszlásnak indult. A rendőrség a magyarázatot nem találta kielégítőnek.

Schuschnigg volt kancellár súlyosan megbetegedett

A Daily Telegraph bécsi jelentése szerint Schuschnigg volt osztrák kancellár influenzában súlyosan megbetegedett. A katonai hatóságok erre való tekintettel hozzájárultak ahhoz, hogy Schuschniggot megfelelő ápolás végett szanatóriumba szállítsák. A volt kancellár felesége felkereste Búrcel birodalmi helytartót és arra kérte, hogy rendelje el férjének szabadlábra helyezését. Ez azonban egyelőre még nem következett be.

— Kárpátalja elmenekült lakossága visszatérhet lakóhelyére. Budapestről jelentik: A magyar belügyminisztérium rendeletet adott ki, amely megengedte az elmenekült polgári lakosság visszaterését Kárpátalja területére, ahol — mint jelentették — katonai közigazgatást vezettek be.

— **RENDŐRI KRÓNIKA.** A vasutállomási rendőrség mára virradólag őrizetbe vette Serdül Gyula nagyváradi illetőségű férfit, aki az éjszaka folyamán a vasutállomás környékén ácsorogva detektívnek adta ki magát, több egyént igazolásra szólított fel. Átkísérték a bünygyi osztályhoz, ahol megkezdődött a kihallgatása. — A IV. kerületi rendőrség az éjszaka letartóztatta Kelemen János kolozsvári fiatal embert, aki erősen beszegelt állapotban az egyik korcsmában több ismerőssel politizálva, államellenes kifejezéseket használt. Kihallgatása befejezése után a magáról súlyosan megfellebbezett fiatal iparost átadják a katonai törvényszéknek.

— **HÁLÁTLANUL MEGLOPTA SZÁLLASADÓJÁT AZ ISMERETLEN, HAJLEKTALAN FÉRFI.** Igen érzékeny kár ért egy kolozsvári uriaszont. Tegnap este ismeretlen egyén megjelent özv. Magyarossy Imréné, Cicio Pop-ucca 18. szám alatti lakásán és kérte, hogy adjon neki szállást, mert ma reggel jelentkeznie kell csapattesténél, de addig nincs hol aludnia. A jószívű asszony megkönnyorult rajta és minden további nélkül rendelkezésére adott egy szobát, ahol a férfi este korán le is feküdt. A reggeli órákban az özevgyasszony megdöbbenve vette észre, hogy vendége nyomtalanul eltűnt és mintegy 20.000 lej értékű ruhásműt vitt magával. A károsult nő megjelent a II. kerületi rendőrségen, valamint a bünygyi osztályon, ahol bejelentette az esetet. A nyomozó hatóságok széleskörű nyomozást indítottak a vakmerő tolvaj kézrekerítése érdekében.

— **Halálra sebzett a leomló fal két gazdálkodót.** Buceceaiából jelentik: A közeli Salcea községben Vasile Revenciu 32 éves földműves és társa Petru Al. Vasiolae házuk lebontásán fáradoztak. Munkájuk közben leomlott a fal és maga alá temette a két gazdálkodót. Mindkettőjüket a kórházba szállították, ahol Vasile Revenciu rövid szenvedés után meghalt, míg társa a súlyos sérülések következtében halálán van.

— **AZ ERDÉLYI ÉS BÁNÁTI NYUGDIJASOK f. hó 25-ére hirdetett közgyűlése technikai akadályok miatt elmarad Pop Valer s. k. elnök.**

— **Megőrült az apagyilkos leány.** Ploestiből jelentik: Beszámoltunk arról a borzalmas gyilkosságról, amelyet Leane Zaharia Băicoi községbeli falusi leány követett el, aki fejszedpáskokkal megölte az apját. A leányt le tartóztatták és kihallgatását megkezdtek. Vallomásából kiderült, hogy apja fát vágni küldte ki az udvarra. Miután visszatért a házba, alvó apja ágyához közeledve felemelte a fejszét és teljes erővel fejbesújtotta. A leányt orvosvizsgálatnak vetették alá, amelynek során megállapították, hogy igen súlyos idegbetegségben szenved. Beszállították az elmegyógyintézetbe, ahol őrzöngeni kezdett.

LEGUJABB

„Németország nem akar szenvedést okozni a világnak!”

Chamberlain nem helyesli a volt német gyarmatok végleges bekebelezését az angol birodalomba

(RÓMA.) Csütörtökön ünnepelte Olaszország 20. évfordulóját annak a napnak, amikor Mussolini Milánóban megalapította a fasisztapárt első szervezetét. Ebből az alkalomból nagy ünnepségek voltak Rómában és ugyan-ezen a napon fényes külsőségek között megnyitották a fasiszta törvényhozótestület új ülésszakát, amikor is Victor Emanuel király és császár trónbeszédet mondott.

Több, mint ezer szenátor és nemzeti tanácsos gyűlt egybe ebből az alkalomból. Valamennyien fekete fasiszta díszruhát viseltek. A diplomáciai karzat is zsúfolásig megtelt. Harsonák jelezték a királyné és császárné érkezését, aki az udvari páholyban foglalva helyet, felemelt karral üdvözölte az egybegyűlteket. Néhány perccel később újabb harsonaszó a király érkezését jelezte. A törvényhozó testület tagjai lelkes éljenzessel és tapsal fogadták a birodalom uralkodóját, aki tábornagi egyenruhát viselt. A terem jobboldalán elhelyezett bársony trónszéken foglalt helyet, mellette pedig a trónörökös és a királyi ház hercegei ültek. Nem sokkal ezután fekete fasiszta rohamcsapat egyenruhában Mussolini is megérkezett.

A király és császár fasiszta módon köszöntve a törvényhozótestület tagjait felolvasta trónbeszédét.

— Nagy örömmre szolgál, hogy megnyithatom az olasz törvényhozás harmincadik ülésszakát. A birodalom kialakítása a legnagyobb befolyással volt külpolitikánk irányvonalára. Európa nagyhatalmai közül elsősorban Németországgal kötöttünk baráti kapcsolatokat, amelyek teljesen megfelelnek a két nemzet életszükségeinek. Politikánkat később kiterjesztettük Tokió, Budapest és Mandzsukuo bevonásával világpolitikai szövetséggé. Majd Angliával is jó viszonyra léphettünk, különösen jóbarátság fűzi államunkat Magyarországhoz, Lengyelországhoz, de jóbaráti viszonyban élünk Albániával, Jugoszláviával és Svájjal is. Ami Franciaországot illeti, kormányunk közölte mindazokat a kérdéseket Franciaországgal, amelyek Itáliát és Franciaországot egymástól elválasztják.

Az uralkodó ezután ismertette a spanyol-olasz kapcsolatokat, majd kiemelte, hogy az olasz állam a katolikus egyházzal szívélyes egyetértésben dolgozik. Azután még a következőket mondotta:

— Európában a jelen pillanatban még nincs és egyhamar nem is lesz olyan idő, amelyet könnyűnek nevezhetnénk. Mindennek ellenére a legkisebb kétségem sincs az olasz birodalom népének jövője felől.

A trónbeszédet a szenátorok és képviselők állva hallgatták végig és annak elhangzása után percekig éljenzték és tapsolták a birodalom fejét.

MAGYAR ÉS NÉMET KORMÁNYFÉRFIAK TÁVIRATVÁLTÁSA

(BUDAPEST.) (Rador.) A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint von Ribbentrop német külügyminiszter táviratilag üdvözölte gróf Teleki Pál magyar miniszterelnököt és gróf Csáky külügyminisztert Kárpátalja elfoglalása alkalmából. A szívélyeshangú táviratra a magyar államférfiak hasonló hangnemben válaszoltak és újból köszönetüket fejezték ki Németországnak támogatásáért.

HITLER POZSONYBAN (BERLIN.) (Rador.) Jól értesült poli-

tikai körök jelentése szerint Hitler kancellár még március hónap folyamán Pozsonyba fog látogatni.

PETAİN MARSALL ÁLLOMÁSHELYÉN

(BURGOS.) (Rador.) Petain marsall, Franciaország ujonnan kinevezett nagykövete megjelent a külügyminisztérium helyiségeiben és bemutatta megbízólevelét.

LENGYELORSZÁG ERŐSÍTI HADSEREGÉT

(VARSÓ.) A lengyel kormány elrendelte az 1913—14 évi korosztályok fegyverbe állítását. Ezzel az intézkedéssel négyszázezer fővel szaporodott a lengyel hadsereg létszáma. Beavatott források szerint a lengyel kormány nagymértékben megerősíti a danzigi korridort és Keletporosz határait.

A jóvátétel lezárása

(LONDON.) Az angol lapok egyöntetűen leszögezik, hogy a most megkötött német-román gazdasági egyezmény Németország szempontjából nagyon jelentős. A Daily Telegraph arról ír, hogy Hitler kancellár memeli beszéde során nyomatékosan és első ízben hangsúlyozta ki, hogy a memeli tartomány visszacsatolásával befejeződött a versaillesi békeszerződés jóvátételi szakaszának teljes hatálytalansítása.

A kancellár tudvalevőleg azt mondta Memelben, hogy ennek a vidéknek, mint határterületnek rendkívül nagy a fontossága. Németországnak nem áll szándékában, hogy a világnak szenvedéseket okozzon, egyedül azt a szenvedést akarja jóvátenni, amelyet a világ okozott a német nemzetnek. „Hiszem — fejezte be beszédét a Führer, — hogy most már lényegében eljutottunk a jóvátétel lezárásához.

VÉDEKEZŐ INTÉZKEDÉS A NÉMET TERJESZKEDÉS ELLEN

(LONDON.) Diplomáciai és politikai körök szerint az Anglia részéről a német terjeszkedéssel szemben folyamat-

A NÉMET GYARMATOK KÉRDÉSE

(LONDON.) Sir Alfred Bayte, a konzervatív párt tagja az alsóház tegnapi ülésén kérdést intézett Chamberlain miniszterelnökhöz: Nem kellene-e az angol kormányoknak lépéseket tenni a francia-belga kormányoknál, továbbá Délafrika és Ausztrália vezetőinél abban az irányban, hogy bekebelezék be azokat az egykori német gyarmatokat véglegesen, amelyeket annak idején a népszövetség mandatárius területként bízott rájuk. Chamberlain miniszterelnök nyomban válaszolt a kérdésre. Hangsúlyozta, hogy nem helyesli ezt a javaslatot, mert nem lehet tudni, hogy milyen hatást váltana ki Németországban és más államokban ez az intézkedés.

ba tett védekező intézkedések most már kizárólag csak Anglia, Franciaország és Szovjetországra korlátozódtak. Ennyi mindössze az egész eredmény. Lengyelország ugyanis az angol felszólításra azt válaszolta, hogy nem kíván semmiféle egyoldalú állásfoglalásban résztvenni. A Daily Express szerint a három nagyhatalom egységes ultimátumát úgy kell megkövetelni, hogy ahhoz más országok is csatlakozhassanak. A három hatalom együttes tevékenysége az első lépés a Szovjet részéről javasolt nemzetközi konferencia összehívása terén.

FELTÉTEL NÉLKÜLI BÉKÉRE HAJLANDÓ A KÖZTÁRSASÁGI SPANYOL KORMÁNY

(BURGOS.) Nemzeti spanyol politikai körökből származó értesülések szerint a Franco-kormány közvetítő útján érintkezésbe lépett a spanyol köztársasági néptanács megbízottjaival. A köztársasági kormány belátta, hogy hiábavaló minden ellenállás és ezért hajlandó feltétel nélkül letenni a fegyvert Franco tábornok seregei előtt.

Bűnügyi eljárást indítanak Temesvár volt időközi bizottságának összes tagjai ellen

Tízennyolcmillió lejes zárlatot rendeltek el a volt városvezetők vagyonára

(TIMISOARA—TEMESVÁR.) A Romania jelentése szerint a szabálytalanságokkal vádolt Adrian Suciu temesvári főmérnök ügye szenzációs fordulatot vett. Suciu Adrian, a Kolozsváron is széles körben ismert volt sportvezér, a kolozsvári vízművek volt mérnöke, akit milliós összegek elcsikkasztásával és súlyos szabálytalanságokkal vádolnak, nemrégiben került a temesvári törvényszék elé, bűntársaival, Tr. Columba pappal, volt interimár bizottsági taggal, Rudolf Austerweil, a Gyapjúipar Rt. igazgatójával, Octavian Janulescu mérnökkel, valamint Knöbl és Ghiurghiu Lucean tisztviselőkkel együtt. Miután a törvényszék igen sok tanút hallgatott ki az ügyben, a bíróság dr. Nicolae Table, Temesvár város főtitkára, Vasile Mioc professzor, dr. Franz Schmiedt ügyvéd, helyettes polgármester vallomása után szembesítette dr. Nicolae Table főtitkárt a fővádolt Suciu mérnökkel.

Ennek megtörténte után Feneseanu ügyész bejelentette, hogy az ügyészség eljárást indított csalás miatt Temesvár város liberális uralom alatti interimár

bizottságának összes tagjai ellen. Ezek között szerepel Augustin Coman egyetemi tanár, volt polgármester, Petre Olariu helyettes polgármester, T. Catalina helyettes polgármester, N. Farcasanu ügyvéd, Vasile Mioc tanfelügyelő, Constantin Ardeleanu és Sabina Mihail, a mezőgazdasági kamara volt elnöke, aki jelenleg sikkasztás miatti hatévi börtönbüntetését üli. Bejelentette az ügyész azt is, hogy vagyonzárlatot rendelt el a vádlottak összes ingóságaira és ingatlanaira 17 millió 264.490 lej értékben.

Eljárást indított az ügyészség szolgálati hanyagság és rosszhiszeműség miatt Temesvár város közigazgatási osztályának főnöke, Virgil Cinponeriu ellen, közokirathamisítás címen Al. Jotcu, a technikai ügyosztály hivatalnok ellen. Ettől az eljárástól függetlenül felelősségre vonják Adrian Suciu főmérnököt, Tr. Columba lelkész, Janulescu mérnököt és Rudolf Austerweil gyárigazgatót vesztegetés és megvesztegetés miatt.

Az ügy szenzációs fordulata óriási feltűnést keltett.

Ujabb befejezett tények

Irta: HALASZ JÓZSEF

A cseh-morva területek megszállása miatti nemzetközi idegesség még el sem ült s íme Németország már újabb befejezett tények elé állította a világot. A Memel vidéket visszacsatolták a Birodalomhoz. A Völkischer Beobachter néhány nap előtt írta éppen, hogy Németországnak nincsenek további terjeszkedési szándékai. Éleshangú cikkében keményen megleckéztetett néhány nagy világlapot, amelyek állítólag pánikhangulatot akarnak teremteni. De a festék még jóformán meg sem száradt a Völkischer Beobachter hasábjain és íme: Litvánia szegényebb lett egy nem annyira területi, mint inkább gazdasági és stratégiai szempontból értékes és fontos részével. Az igazság kedvéért azonban mondjuk meg mindjárt: a Memel-vidék idestova ezer esztendeje — leszámítva az utolsó 20 évet — mindig Németország szerves része volt. Ezt a 2447 négyzetkilométernyi területet a német birodalom testéből szakította ki a versaillesi békeszerződés egy határozata. (1919. június 28.) Lakóinak száma körülbelül 150 ezer főre tehető és ezek, legalább 90 százalékban törzsköcs németek. 1923. január haváig francia közigazgatás alatt állott, majd 1923. februárjától kezdve mint teljesen autonóm terület Litvániával és Lengyelországgal szoros gazdasági kapcsolatban az akkori nagy követek tanácsának ellenőrzése alá került. Később azután a litvánok — miután a lengyelek Vilmát és Grodnót elszakították tőlük — kárpótlásként megkapták a Népszövegetől a Memel-vidéket, de úgy, hogy önkormányzatot kell a lakoságnak adniok Fővárosa Memel vagy litvánul Klapeida egyben legjobb kikötővárosa is.

2.

A Memel-vidék tehát visszakerült a Birodalomhoz. Már amikor a litván külügyminiszter római és berlini tárgyalásairól hír érkezett, körülbelül sejtetni lehetett, hogy Litvánia és a Harmadik Birodalom között valami készül. Ribbentrop birodalmi külügyminiszter hosszasan tárgyalta a kis ország külügyének intézőjével. A tárgyalások rendjén azután megállapodtak abban, hogy a Memel-vidéket visszaadják a Harmadik Birodalomnak. Nem volt más választásuk. A csehszlovák események után — de azt megelőzőleg is — Litvánia több irányban is megpróbált védelmet keresni a vele szemben elképzelhetetlen erővel jelentő germán hatalom ellenében. Megnemtámadási szerződése van Szovjet-Oroszországgal és tavaly Lengyelországgal is hasonló egyezményt kötött. Mindez azonban, úgy látszik, semmit sem segített rajta. Engednie kellett a kormány fejet hajtva, tudomásul vette a külügyminiszter előterjesztését. Ennek ellenében Németország — mintegy vigasztalásul — azt ígérte, hogy a memeli kikötőben jelentős gazdasági engedményeket fog majd tenni a kis köztársaság részére. Ez a dolog azonban nemcsak Litvánia ügye, hanem igen közelről érinti Lengyelországot is. Vilna és Grodnó erőszakos elszakítása miatt Litvánia halálos gyűlölséget fogadott a lengyelek ellen. Megszakított Polóniával minden kapcsolatot, sőt a valutát közlekedést is beszüntette a két ország között. Amde a lengyel államférfiak messzire néztek, mert úgy látták, hogy Danzig — amely Lengyelország kapuja a tenger felé — és a danzigi korridor, amely kereszttül Gdiniát, az alig néhány esztendővel ezelőtt kiépített lengyel kikötőt elérheték, egyszer még problémátikus lehet a számukra.

3.

Ezért valósággal reakényszerítették Litvániát a megbékülésre, illetve a Lengyelországgal való kapcsolatok felvételére. Tudniillik arra gondoltak, hogy — bármi történjék is Danzig körül — a litván kikötőket, de különösen Memelt, vagyis Klapeidát mindig felhasználhatják tengeri kereskedelmük lebonyolítására. Ennek most már vége. Né-

metország visszacsatolta a Memel területet és ez az aktus látszólag minden különösebb megrázkódtatás nélkül sőt kölcsönös egyezség alapján történt. Lengyelország most már kizárólag a danzigi korridorra van utalva. S valószínűnek látszik, hogy a Harmadik Birodalom előbb, vagy utóbb, valamilyen formában a danzigi kérdést is meg akarja oldani. A korridor a szó kimonott értelmében kettéhasítja a birodalmat, elválasztván Keletporoszországot az anyaállam törzstől. Alig hihető, hogy az erejükben és önértékükben merhetetlenül megerősödött németek sokáig személt hunyjanak e fölött. A versaillesi szerződésnek ugyszólván valamennyi pontját félreállították már s igazán csak külpolitikai, illetve taktikai okok késztethetik már őket arra, hogy a versaillesi békeszerződésnek ezt az intézkedését még tiszteletben tartásák. Valószínű, hogy a jelenlegi viszonyok között aligha lehet Németországot Danzig és a korridor visszaszerzésében megakadályozni. Az, ahogy Németország halálos betegségéből felgyógyulva, megfijodva és ereje gyarapodottan talpra szökken, valóságos csoda. De semmiféle csoda nem magyarázná meg mindazt, ami az utolsó más félszázad során Közép- és Kelet Európában történt, ha egyéb dolgok is nem játszódtak volna közre e tekintetben. Wickham Steed, a Times volt főszerkesztője reflektorként világít rá azokra az előzményekre és okokra, amelyek Németország hallatlan megerősödését és mind lendületesebb terjeszkedési akarását lehetővé tették.

4.

Steed, mint a felhivatalos Times főszerkesztője éppen elég közel állott a legautentikusabb forrásokhoz, úgy, hogy állításait nem lehet kétségbe vonni. Nos, Steed szerint a csehszlovák területek megszállása csak azoknak okozhatott meglepetést, akik nem értették meg, hogy Hitler mit remélt a müncheni egyezménytől? ... Tudjuk, hogy ezt az egyezményt Chamberlain angol miniszterelnök személyes intervenciójára ütötték nyélbe. Annakidején Európa, sőt a világ kultúrnapjai valóságos megváltókként üdvözölték a

európai tervét, arra törekszik, hogy közvetlen kapcsolatot hozzon létre Németország és az Indiai óceán között.

5.

Ez az utvonat Hamburgból indulna ki, áthaladna Közép- és Kelet Európán és Kisázián, majd a Perzsa-öbölben levő Bosra városában érne véget. Ez a legrövidebb utvonat Hamburg és az Indiai óceán között. Sokkal rövidebb, mint az angol ut, amely a Földközi-, Vörös- és Arab tengereken vezet keresztül. Sztratégiai szempontból is hozzáférhetőbb — de csak akkor, ha a legnagyobb akadályt, a csehszlovák bástyát lerombolhatják. Éppen ezért hat a szenzáció erejével Wickham Steed írása is, amelyben rámutat, hogy milyen tervszerűen készítették elő Csehszlovákia elleni akciójukat a németek. A propaganda mindenekelőtt a csehországi és különösen a szudétavideki németek között ki fejtett ki nagy tevékenységet. Azután a szlovák autonómistákat buzdították függetlenségi törekvéseik fokozására. A döntő támadást azonban csak Ausztria bekebelezése után hatjhatták végre Csehszlovákia ellen. Az „Anschluss” tudvalevőleg Anglia és Franciaország hallgatólagos hozzájárulásával hajtották végre. Hitler kancellár a müncheni egyezmény után elérkezettnek látta az időt arra, hogy döntő lépést tegyen Csehszlovákia ellen. Franciaország és Anglia nem akarták, vagy nem tudták megérteni, hogy úgy Ausztria, mint Csehszlovákia feláldozásával teljesen elháríthatják az akadályokat a Közép- és Dél-kelet Európa felé irányuló német terjeszkedés elől. Wickham Steed szerint ugyanis a Közép Európában újabb bekövetkezett események roppant veszélyeket sejtettek, mert elképzelhetetlen visszahatásokra lehet számítani. A cseh-morva területek megszállását követő nemzetközi tiltakozásból — legalább kezdetben — valóban arra lehetett következtetni, hogy nagy események előestéjéhez érkezünk.

6.

Vagyis, ahogy Steed mondotta: „Európa türelmének pohara betelt és csak néhány csepp hiányzik ahhoz, hogy ki-

A tudomány és a társadalom jövője

J. D. Bernal angol egyetemi tanár most megjelent könyve: „A tudomány társadalmi hivatása” igen nagy fel-tűnést keltett.

Az érdekes könyv szerint illúzió az a gondolat, hogy a tudomány teljesen érdektelen és az emberi harcokon felül áll. A tudomány csak akkor maradhat meg és fejlődhet tovább, ha a társadalom értelmesen bánik vele. Bernal professzor azt hirdeti, hogy a tudósok foglalkozzanak politikával, mert különben csak bábok lesznek a társadalmi erők kezében. Azt azonban nem ajánlja, hogy a tudós belépjen valamelyik politikai pártba.

A mai társadalmi zűrzavar okát abban látja az angol tudós, hogy a tudomány túlnőtt a jelenlegi társadalmi formákon. A tudomány jövője új társadalom születésétől függ s a mai kavardás annak jele, hogy ez az új társadalom, valóban meg is fog születni.

Szép képet rajzol Bernal a jövőről, amikor az új tudomány és az új társadalom harmonikusan együtt fog működni. Azt jósolja, hogy a tengereket, amelyek a földgömb háromnegyed részét borítják, gigászi farmokká fogják átalakítani és ezeken a farmokon ehető tengeri növényeket tenyésztenek. A ruhákat likadsz, plasztikus anyagból fogják készíteni. A házakat aerodinamikus elvek alapján építik, úgy, hogy az ablakokat télen-nyáron nyitva lehet tartani, anélkül, hogy légmozgást keletkeztetné. A mai nagy dinamókat légűres térben dolgozó apró elektrosztatikus helyettesítik. Olyan gépeket szerkesztenek, melyek önmagukat javítják ki, ha valamelyik részük elromlik. Az utakon elektromagnetikus mezők által irányított autók vezetők nélkül is közlekednek, automatikusan kerülnek ki a szembejövő kocsikat. Nem lesz szükség írásra, sem olvasásra, az emberek villamosgépek által fognak közlekedni egymással; ezek közvetlenül fogják fel és továbbítják az elektromos hullámokat, amelyek a gondolkodásnál az agyvelőben keletkeznek. Valószínűnek tartja Bernal professzor azt is, hogy néhány százmillió év múlva, amikor a föld már nagyon hideg lesz, az emberiség a világegyetemnek valamelyik barátságosabb vidékére költözik át...

— Husz év után megszólalt a lelkiismeret. Svhaszky Ádám, a csikágói börtön lakója, akit orgazdaság miatt ítélték el, bírót hivatott zárkájába és bevallotta, hogy 1919-ben meggyilkolt és kirabolt egy ismeretlen emebert a vonaton. Áldozatának véres árnyéka állandóan gyötörte a börtönben, ahol nem volt pillanatnyi nyugta. Amikor a bíróság az önként bevallott gyilkosság miatt életfogytig tartó fegyházra ítélte, megkönnyebbülten sóhajtott fel: „Most végre nyugodtan alhatok.”

— A Szentatya, mint ministráns. XII. Pius pápáról igen kedves életrajzi adatot közöl az egyik olasz lap. Megírja, hogy Eugenio Pacelli tízéves korában tagja volt egy iskolásgyermekekből álló ministráns-egyesületnek, mely egy lelkes vezetővel Pacelli szüleinek lakásához közel fekvő templomban a ministráció ellátásáról gondoskodott. A Szentatya annak idejében ennek a kis egyesülésnek igen buzgó tagja volt. XII. Pius pápa életének későbbi során is gyakran látogatást tett ebben a kis körben és igen gyakran összehívta azokat a barátait, akik annak idején vele együtt mint ministránsok működtek ebben a templomban. Nemrégiben felkérte a templom sekrestyését, ahol megmutatták neki azt az öltönyt, amelyben annak idején ministrált. A Szentatya ekkor még mint biboros-államtitkár, meghatottan szemlélte a régi templomot és mély imába merülve, hosszabb ideig tartózkodott annak falai között.

Savaszi kabát speciális Revü-anyagból lei 1150.- a Revü confectió

és méret-szabósági üzletében, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 23.
Pascu-val szemben.

müncheni négyes értekezlet szövegét: Chamberlaint, Hitler, Mussolinit és Daladiert. Steed minderről most nem beszélt, de éppen elegendő mondott maga Chamberlain, aki közelmúlt birminghami beszédében férfias őszinteséggel beismerte: sokat várt a müncheni egyezménytől, de végzetesen csalódott, mert félrevezették. Wickham Steed a cseh területek megszállása után írt cikkében rámutatott arra, hogy a bekövetkezett események természetesen és logikus folyományai voltak a Közép- és Délkelet Európa felé irányuló német terjeszkedési akarásnak. Csakhogy ahhoz, hogy Németország kiterjeszthesse hatalmát a közép- és délkelet európai államok fölé, előbb még egy nagy akadályt kellett az útjából elhárítani. Morawek cseh ezredes, a prágai katonai főiskola tanára még jóval a müncheni egyezmény előtt vékony, de tartalma szerint rendkívül érdekes könyvet adott ki. Ebben mindenek előtt rámutatott arra, hogy a Harmadik Birodalom magáévá tette a Vilmosi korszak nevnevezett „Mitropa”, vagyis közén-

csorduljon. A Reuter szerint Anglia hathatalmi értekezletet ajánlott a legközvetlenebbül érdekelt államok bevonásával. A rákövetkező 24 óra múlva már nyolchatalmi konferenciáról beszéltek különböző hírforrások. Míg végül most már nincs szó semmiféle értekezletről. London meglegedne azazal is, ha a négy nagyhatalom: Anglia, Franciaország, a Szovjet és Lengyelország — érdekes, hogy az angol politika most már hivatalosan is nagyhatalomnak ismeri el Lengyelországot — összefogna, hogy a jövőre nézve mindenféle politikai támadást megakadályozzanak. De nagy óvatossággal nyomozták a hozzáállást: „Ami azonban a Memel-vidék visszacsatolását illeti, ez semmiképpen sem számíthat politikai támadásnak.” Nagybritánia tehát egyelőre még mindig tudomásul veszi a befejezett tényeket. Pedig — amint az előbb idézett Morawek ezredes könyve és egyéb adatok is bizonyítják — most már Nagybritániát egészen közelről kezdik érinteni a német terjeszkedési tervek.

Apróhirdetések

ARANYFOGAKAT, ékszereket, brilliáns és gyémánt köveket megveszek. Takarékosági könyveskérő (kiszolgálók). Rosner ékszerész Cluj, Reg. Ferdinand 114. (V T 2019)

ADÁS-VÉTEL

ARANYFOGAKAT, ékszereket (akár tört állapotban), gyémánt és brilliáns köveket állandóan veszek. Casa Orologer, Cluj, Piața Mihai Viteazul 11. (T2031)

FRANK, szmoking öltönyöket kölcsön ad Radics, Cal. Regele Ferdinand 22. Ugyanott nem magas termetre 10 drb. télikabát eladó poton áron 70.000 lej helyett 38.000 lej. (T 2000)

FORDSON traktor eladó, cséplésre felszerelve. Cluj. Str. Pietroasă 24. (3556)

ÓCSKA ruhákat, télikabátokat veszek nagy választékban eladók. Grünfeld, Str. Regina Maria 6. (3789)

100 lej előleggel heti 50 lej részletfizetésre vásárolhat férfi és női cipőket dus választékban. Arco, Memorandumul 25. (T2055)

ÓCSKARUHÁKAT, télikabátokat, veszek és eladók. Női tavaszi kabátok is kaphatók Grünfeldnél, Str. Reg. Maria 14. (3812)

PRIMA fejőstehenek istállófelosztás miatt eladók. Dr. Gálisztternél, Str. Grădinarilor 9. (Házsongárd.) (3839)

AMERIKAI íróasztal, szekrények, szőnyeg eladó. Str. Radu 9. (Óvár.) (3874)

MODERN új diófej kőrást négy székkel eladó. Str. Iuliu Maniu 40., szuterin. (3886)

THORMA-kép eladó. Str. Rudeanu 10. Eladó férfiruha, Sido croitor, Cal. Regele Ferdinand 87. (3883)

SODRONYBETÉTES szép vaságy lőszor matraccal, két ablakra kalota függöny eladó. Özv. Baratosné, Str. Carpaților 25. (3837)

ELADÓ központban bérház 260 ezer lej jövedelemmel 2 millió 300 ezerért. Üzlet-helyiségnek átalakítható piactéri bérház 1 millió 400 ezerért. 7 komfortos lakrészrel ujonnan megépített bérház 220 ezer lej jövedelemmel 1 millió 950 ezerért. 4 komfortos lakással ujonnan épített bérház 1 millió 500 ezerért. 3 szobás komfortos villa központi fűtéssel 950 ezerért. 4 szobás + 2 szobás villa 1 millióért. 4 szobás villa 950 ezerért. Három szobás villa 600 ezerért. Három szobás villa és egy szoba komfort 825 ezerért. 3 szobás villa 330 ezerért. Bérházak, családi házak és parcellák Vermes Lajosnál, Neculcea 2. Telefon: 17-96. (3801)

ÁCSOK, TELEKTULAJDONOSOK FIGYELMÉBE. Olcsó száraz saskák. **ASZTALOSOK FIGYELMÉBE.** Raktárban levő I-a. száraz, göcsmentes puha, tölgydeszka olcsó árban. **MINDENEMÜ TÚZIFA** jutányos árban kaphatók: „S. A. TRANSILVANEANA” PERIS telepház Str. Gării 19-a, Telefon: 26-93. (3487)

MODERN konyhabutorok kaphatók minden színben. Str. Barțiu 10. (3692)

BIRÓ József sármási gazdaságából eladó Aller fröheste vető burgonyagumó és spárga gyökér. Megrendelhető az EGE-nél Str. Regală. (VT2050)

ELADÓ ujjában épített jövedelmező bérház több üzlettel, lakásokkal, nagy betonpincével 650 ezerért. Közvetítők nélkül Cim a kiadóban. (3763)

HALÁLESET miatt jól jövedelmező butoraktár átadó, olcsó butorok eladók. Cal. Victoriei 25. (3661)

ELUTAZÁS miatt sürgősen eladó egy szoba külön telken. Str. Calafat 4. Erd.: Str. Crisan 27. Crisánál. (3107)

ELADÓ varrógép, szabóműhely berendezés lakással kiadó. Str. Păstorului 8. (3849)

ÁLLAST KERES

BEJÁRÓ ebédfőzést vállalkozó jobb úri háznál. Címet a kiadóba „Jólfőző” jellegére kérék. (3878)

FIATAL textiles segéd azonnalra állást keres vidékre is. Címetek „Textil” jellegére (3899)

ÁLLAST KAPHAT

KOMOLY nőt keresek 10.000 lej garanciával trafikba. Zorescu, Str. Cipariu 16. (3830)

ÉRTESITEM a tisztelt megrendelő közönséget, hogy cipésműhelyemet áthelyeztem a P. Unirii 16. Str. Decembal 16. alá, ahol minden igénynek megfelelően olcsó árban készítek új cipőt, valamint javításokat. Tisztelettel Csáki cipész. (T2053)

AZONNALI belépésre szobaleány kerestetik. Cim: Dr. Gombos, Str. Berde 2. (3881)

TÁRSULNEK. vagy bérbeadnám II. osztályu restaurant ipar és italmérési engedélyemet április 1-től. Címetek: Solid jellegre a kiadóba. (3275)

A Le Temps írja:

Hála belső berendezésének és az egészséges közgazdasági politikának, Románia fontos szerepet játszik az európai egyensúly helyreállításában

(PÁRIS.) A Le Temps cikke közöl Románia gazdasági és pénzügyi helyzetének feljavulásáról. A lap hangsúlyozza azt az érdeklődést, amelyet angol gazdasági körök tanúsítanak Románia iránt és megemlékezik azokról a látogatásokról, amelyeket a vezető angol személyiségek a román fővárosban tettek. A román kormány több külföldi országgal folytatott gazdasági tárgyalásait kapcsolatosan a lap a következőket írja:

Az a belső társadalmi és politikai berendezkedés, amelyet Öfelsége II. Károly király valósított meg és ennek az országnak gazdasági haladása nagy mértékben megkönnyítik ezeket a tárgyalásokat. Románia immár harmadik tökéletesen egyensúlyozott költségvetését állítja össze, annak ellenére, hogy időközben hadfelszerelési célokra nagy összegeket adott ki. Ez a tény világosan mutatja az ország pénzügyi helyzetének megjavulását, míg az a tény, hogy a pénzügyminisztérium élén Mitita Constantinescu, a Nemzeti Bank kormányzója áll, bizonyítékot szolgáltatott kiváló szervezőképességéről, új

felfogásáról, amely biztosítja a román gazdaság további fejlődésének és a román valuta megszilárdulásának.

A Le Temps kedvező kommentálja azt a tényt is, hogy a román állam pontosan eleget tett külföldi hitelezőivel szemben fizetési kötelezettségének, ami azt bizonyítja, hogy kötelezettségeit teljesíti és a külfölddel kötött szerződéseit tiszteletben tartja. A lap továbbá részletesen ismerteti az ország életében történt gazdasági reformokat és kedvező eredményeket, továbbá a kormány tagjainak azt a kijelentését, amelyek a költségvetési egyensúly biztosításáról szólnak és amelynek célja az ország pénzügyi életének egészséges útra való terelése.

A lap a következőben fejezi be cikkét:

— Akkor, amikor Közép Európában a helyzet nagymértékben zavaros, Románia erőfeszítései méltók a nagyhatalmak figyelmére és támogatására, mert Bukarest nagypontosságu szerepet játszik az európai egyensúly helyreállításában.

Érdekes esetek a majmok életéből

Londonból jelentik, hogy az ottani állatkert négy csimpánza megszőkött ketrecéből. El akartak menekülni és közben rettenetes pusztítást végeztek. Ketrecükből kiszabadulva egyesek apólojuk házába mentek, ahol az összes edényeket és üvegeket levertek az asztalról és polcokról. Dolguk végzetével kirohantak a kertbe és rendkívül vadul viselkedtek a közelben tartózkodó állatkerti látogatók nagy élvezetére, de nem sokáig tartott az egész, megjelentek az apólok s amikor a négy csimpánz megpillantotta őket, hirtelen megzsiduldt. Abba hagyták a vadulást, engedelmesen túrták, hogy az apólok mindegyiküket visszavezessék ketrecébe.

Egy kis árva majomkölyök

A budapesti Állatkertből jelenti a „Természet”. A modern majomház egyik legkedvesebb lakója az öthónapos mandrill kölyök. Ez a kis majom

mindössze másfél kilót nyom, vörös barna szőre, csupasz füle mögött, tarkója közepén sörényszerűen áll össze. Kékeszürke arca csupa ránc, képét kerektező sárgás pofaszőre és vörös szakállal furcsa kis alakját az emberrel mégis megkedvelteti. A reggeli órákban, tékarítás után van a mandrill-kölyök játszóórája. Ilyenkor nagyon kedves jelenetekkel szórakoztatja nézőit. Felmászik a pad támlájára, hintázik rajta, azután hirtelen mozdulattal átugrik a pálmákat védő korlátra és ott valószínű tornászmozgásokat végez. Közben csipogásszerű hangon örvendezik szabadságának. Mindez a bátor mulatozás csak addig tart, amíg gondozóját közelében tudja. Mihelyt észreveszi, hogy eltávolodik tőle, rögtön abbahagyja a játékot és keservesen jajgatva, sirva hívja vissza.

Amikor pedig az apólo visszatér hozzá, sebes igyekezettel tornázkodik fel

BEJÁRÓ kerestetik félnapra koszt nélkül. Reg. Maria 46. ajtó 6. (3894)

FIATAL aranyművesseg állást keres. Cim: Löwi Rudolf, Uioara. (T2056)

FIATAL borbélysegédet azonnali belépésre keresek. Str. Locomotivei 4. (3898)

KÜLÖNFÉLÉK

VILLANYDOLÁLÁS 150 lej. Baier Gusztó, Str. Reg. Maria 36. (3119)

GYÜMÖLCSFAK tisztítását, permetyesét eredeti és garantált oldattal végzem. Mindenféle gyümölcs kertészeti munkálatokat, parkírozást és virággrupok rendezését szakértelemmel vállalom. Avántul P. M. Viteazul 19. (3850)

A Str. Reg. Maria 29. **ÉTTEREM** BEN elsőrendű háromfogásos menü kenyérrel és étlap szerint 18 lej, a kétfogásos 15 lej. Abonánál engedmény. (T2021)

VENDEGLŐ-Bodegához fürdőhelyre társat keresek ötvenzertől—százezerig. Leveleket Janner Ferdinand, Băile Georgiu (VT3632)

VILLANYDOLÁLÁS 150 lejtől készítt Matlák nőifodrász. P. Unirii 12. (3895)

KIADÓ LAKÁS

KIADÓ 2 szoba, konyha, komforttal tiszt viselőtelepen. Str. Cantemir 14. (3887)

HÁROMSZOBÁS komfortos lakás május 1-re kiadó. Str. Decembal 2. sz. (T2022)

KIADÓ kertés, napos 2 szoba, konyha, mellékhelyiségekkel. Str. Fântânelei 53. (3833)

RAKTÁRNAK, műhelynek alkalmas helyiségek kiadók. Cal. Reg. Ferdinand 70. (3861)

4 ÉS 3 szobás komfortos lakások kiadók május 1-re. Str. Dorobanților 36. (3665)

KIADÓ 4 és 3 szobás komfortos lakás, 1 nagy uccai szoba, Str. N. Iorga 21. (T2052)

URICALÁDNAL elegánsan butorozott szoba, esetleg teljes ellátással kiadó. Str. Barțiu 2. félemelet. (3896)

MAGÁNOS nő komfortos lakásába rendszertő uri lakótársnőt keres. Str. Reg. Maria 4. Ajur szalon. (3802)

KIADÓ május elsejére 4 szobás, komfortos lakás, külön telken, esetleg 2-3 üres szoba. Legiunea Ardeleană 32. Erd.: Ana-nia, I. Maniu 25. 8-2-ig. (3803)

EGY nagy szoba kiadó. Str. Mico 33. (3900)

LAKÁST KERES

ÁPRILIS 1-re vagy 15-re keresek nagy, üres, napos szobát kiszolgálással belvárosban. Br. Mannsberg Margit, Str. Regală 3. (3880)

KERESEK 1 szoba komfortos, vagy 1-2 szobás garconlakást, központi fűtéses előnyben. P. Uniriihez közel, pontos, tiszta lakó. Cim a kiadóban. (3890)

lábszárán az ölébe és ott megnyugodva helyezkedik el, mintha édesanyja ölében ülne. A kis mandrillkölyök háromhónapos korában elvesztette édesanyját, azóta apóloja viseli gondját, ő táplálja. Szoptatós üvegből és valóságos pótyanyia a kis majomnak.

Délafrika leggyorsabb

Fokvárosból jelentik: Pirow délafrikai honvédelmi miniszter bejelentette a fokvárosi képviselőházban, hogy Fokváros mellett a Tábla-öbölben fekvő Robben-sziget erőit 900 millió lej költséggel újjáépítik és 15 hűvelyes messzehordó óriáságyukat szerelnek az erődökbe, amelyek tüzelése a leghatalmasabb óriás csatahajókat is távol tarthatja Fokvárostól. Sir Pierre van Ryneveld tábornok, a délafrikai vezérkar főnöke, a honvédelmi minisztérium műszaki tisztviselőivel megsemmisítette a felállítandó óriáságyúkat helyét és megállapította, hogy az erődök megközelíthetetlenek lesznek mind a tenger felől, mind a levegőből. Hozzátette Pirow, hogy a délafrikai légihaderő Bristol felé Blenheim rendszerű bombavetőgépeket kap ezek a világ leggyorsabb bombavetői és sebességük óránként 450 kilométer. A vadászrajok Hawker-féle Orkan rendszerű gépeket kapnak, amelyek sebessége óránként 500 kilo-

Amerika szobrot állít a walesi lövészezrednek, amely ellene harcolt a függetlenségi háborúban

Newyorkból jelentik: Az amerikai nép nagy lelkesedéssel fogadta Richards dandártábornoknak, az Egyesült Államok tengerészkarosága volt parancsnokának azt a javaslatát, hogy állítsanak szobrot Yorktownban (Virginia állam) az angol királyi walesi lövészezred hősiességének megörökítésére, amely oly vitézül harcolt az amerikai nép ellen. A tábornok hangoztatta beszédében, hogy gyávákát legyőzni nem dicsőség, Washington hősköi ellen vívta ki hazája szabadságát és a legyőzöttek éppúgy megérdemlik hősiességük megörökítését, mint a győztesek. Egyébként az angol hadsereget a közös származás kötelékén kívül a közös háborúban kiontott vér is hozzá fűzi az amerikai hadsereghez. Az amerikai sajtó mozgalmat indított az emlékszóbor érdekében.

Hires hangok tára

Az angol rádió 6000 hanglemezt gyűjtött össze, mely hires emberek hangját örökíti meg. Az óriási értékű gyűjteményt külön nemzeti intézmény keretében fogják kezelni.

Szerepel a gyűjteményben többek közt Gladstone, Wilson elnök, W. B. Yeats, a nemrég elhunyt nagy író költő, Bernard Shaw, Hitler, Gandhi, lord Tennison, Sigmund Freud hangja.

Gandhi tökéletes angolul mondja el, hogy hisz a világegyetemet eltöltő szavakkal meghatározhatatlan titokzatos hatalomban. G. B. Shaw arra a kérdésre felel, vajon háború felé tart-e Anglia. A mai angolok az utókorra hagyják a nagy író nem éppen hízogó válaszát:

— Anglia mostanában nem tart se-semerre sem; kormányos nélküli hajó, melyet a körülmények szelei hajtanak ide-oda, háborúba is kerülhet, mint akármilyen másba, ha valaki behajítja.

Hitler vezér és kancellárnak azt a beszédét helyezték el a gyűjteményben, amelyet kancellárrá való kinevezése után tartott a Reichstagban.

Georges Sair, (Páris)

Hét kapu, mely mögött a világ sorsa rejtőzködik

A világ sorsát titokban és csendben intézik.

Nemely intézményt, melynek kapuja mögött a világ sorsát érintő dolgok játszódnak le, pompa ves körül, más igénytelen kinézésű. Az emberek, akik ezen intézmények élén állanak, tulajdonképpen nem közismert egyének. A világ urai nem egyes személyek, hanem egész intézmények. A világ előtt megmutatkozó arcuk, épületekbe nyíló ajtók, amelyekben székelnek.

Ezekből a kapukból háboru, vagy béke jön ki, szennzációs események, vagy egyszerű napi hírek, emberek szerencséje, vagy tönkretétele, jócskeledetek épp úgy, mint katasztrófák. E kapuk mögött vetik el a kockát, melynek tépje a világ sorsa.

Hét különböző épület, bennük töltek le és gondozzák: a brit birodalom szívé, a hitet, a világ aranyát, háborút és békét, petróleumot, a japán hadsereget és az időt...

DOWNING STREET 10

A BIRODALOM SZÍVE, MELY ÉJJEL, NAPPAL EGYFORMÁN LÜKTET

Whitehall (az Impérium feje és szíve). A War Office (hadügyminisztérium) és Navy Departement (tengerészeti minisztérium) között fekszik a szűk, sötét, normális körülmények között kis forgalmu uccácska: a Downing Street. Itt, szembe, a Foreign Officeval áll a 10. számú épület. Alacsony és kopár, mint az öreg londoni szállodák. Sulyos, kopogtató kalapáccsal ellátott négyzetes kapuja van, mely fölött világpa világítja meg esténként a fehér, házszámot jelző táblácskát.

Naponta kifogástalan sötétbe öltözött személy lép ki ebből a kapuból, s ül fel a reája várakozó autóra. Inkább szikár árbócfának, mintsem gentlemennek nézne az ember. Az egész környéken még az árnyékát sem látni rendőrnök. És mégis ez az ur a brit birodalom egyik legfontosabb személyisége.

Időnként, ha „nehéz órák” sulyosodnak az országra, a Downing Street megtelik a brit kabinet tagjaival egy kis megbeszélésre. Magánbeszélgetés ez, amelynél nincs jelen gyorsíró, aki feljegyezze ezeket a megbeszéléseket és a vélemények kicserélését. Senki sem tart beszámolót és „napirend” sincs itt.

Gentlemann-ek megbeszélése ez. Beszélgetés, mely 34 millió négyzetkilométernyi területen élő 500 millió ember sorsa felett határoz.

Egy ilyen beszélgetés határozta el augusztus 4-én 1914-ben Nagybritannia belépését a világháborúba...

VATIKÁN

A HIT KÖZPONTJA

Felséges kapu, egyszerű bejárat: Szent Péter sirja elvitathatatlanul a világ leggazdagabb kivétel emlékműve. Ezt a kaput két történelmi ruhába öltözött alabárdos őrzi. Néhány lépésnyire a bejáratától a vértanúk sirja fogja meg a turista figyelmét, melynek sírkövén levő felirat a türelmetlen, Baedekert forgató turistát egy pillanatra áhítatos hívővé és istenes zárandókká változtatja:

„Ez a föld, mely Néró székhelye és központja volt,

ime a világ révje most Vérrrel hódították meg, amelyet Péter apostol vezérletével

az első római vártanuk, akik hatalmas tömegben jöttek ide felajánlani Krisztus Urunknak az új diadal palmaágát.”

Itt van a székhelye a világ legöregebb intézményének.

Innen intéz a világ népéhez szent békeszózatot a fehér ruhás főpásztor. Az égre meredő antenna inkább

anachronizmusnak ható jelenség ezen a helyen, de mégis szétviszi a térbe az ő hangját, melyet 400 millió keresztény hallgat meg és követ. Innen szállnak a világ legnagyobb erkölcsi tekintélyének szavai és tanításai a világba.

WALL STREET

A VILÁG ÖSSZES ARANYA

Az ebbe a kapuba való belépésre körülbelül 12 és félmillió frank vagyon felett rendelkező tulajdonosnak ad jogot... Az erre jogosult kiváltságos személyek száma körülbelül 1200.

Ezerkétszázannak vannak tehát, akiknek kezébe folyik Amerika és a világ legnagyobb részének aranya. Vagyonuk csekély hétszázötvenmillió dollárt képvisel és a felügyeletük alatt naponta a dollárok tovább milliói vándorolnak az egyik szobából a másikba.

Naponta öt óra hosszat különösen élénk ez a kis világ. Mozgolódik, elégedetlenkedik, egyezkedik, menekül, lázít és intrikál. Harminc kilométeres pneumatikus kúrtók hozzák és viszik az utasításokat és értesítéseket, öt sor számlázó és levelező dolgozik lázasan, 650 telefonkagylót vesznek kézbe és akasztanak vissza a helyére. A Wall Streeten az Egyesült Államok pénzügyi szíve dobog.

Amerika minden sarkában 18 millió nő és férfi részére hozza hasonlóképpen a tickers kelepelő a különböző vállalatok gazdasági prosperitójának emelkedését, vagy esését. Ezek az emberek valamelyik pénzügyi nagyságnak a környezetében, vagy pedig egész egyszerűen a gyors meggazdagodás utáni lázas hajszában, részvényeket vettek maguknak, talán olyan egyszerűen, mint az egyszerű gazdasszony, ha fél kiló vaját vásárol a piacon.

PAVILON DE BRETEUIL

A MÉRLEGEK ÉS MÉRTÉKEK SZENTÉLYE

Ha a Saint-Cloud parkba indul, a Royal-téren keresztül kell mennie, majd a nagyszerű Bulevardon, amely a Casedehoz vezet, el kell haladnia egy hatalmas fa koronája alatt, melynek árnyéka nyáron kellemes menedékhely a forrón tűző napsugár elől, ősszel pedig, mikor száraz leveleinek szőnyegre veszi körül, kedves és különös romantikát ölt fel. Ez a de Breteuil-negyed.

Nem messze tőle áll a de Breteuil-pavillon. Sulyos kapu őrzi a bejáratot. Körülötte mindenütt az örökös vasárnapi csendes délelőtti békés hangulata honol.

Nem mesebeli erdei tündérek lakhelye ez, — a pavillon holt rudaknak és fémkockáknak a vendéglátója...

Itt, a vassal védett és különleges gépezetekkel körülzárt pincehelyiségben mérlegek és mértékek vannak felhalmozva.

Franciaország a mérlegek és mértékek földje — legalább is azt állítják — a népeknek elhozta a mérési szisztémát. Itt — Nagybritannia kivételével, amely szívesen ragaszkodik régi tradícióihoz és nem hozta ide megőrzésre prototipikus yardjait — halmozták fel a mér-

legek és mértékek prototipusait.

A laboratóriumot, melyben a mérlegeket összegeztetik, külső csigalépcsővel választották el. A laboratórium és a csigalépcső közötti fal a meleg iránt érzéketlen anyagból készült. Ebbe a szentélybe nem hatol be soha a napsugár. A padló négy sarkával fel-függesztve lebeg. A műszerek maguk speciális emeltyükön nyugszanak. Az ember megjelenése itt megbontja a normális hőfokot. Ezért a helyiségben gázláng ég állandóan, mely megtartja az állandó hőfokot, hogy a mértékek ne változzanak.

Ötévenként itt vizsgálják meg az összes nemzetek métereit. Itt van éppen elég alkalmunk a tudósok nehéz tapasztalatok szerzésére.

Legelőször 1919-ben hitelesítették itt a mérlegeket és mértékek prototipusait. Katasztrófa történt. Minden felülvizsgált méter hosszabb volt a kellenél. Mindegyik különbözött egymástól. Itt állapították meg a megmagyarázhatatlan esetek okait. De nemcsak az egyes földrészek métereinek hossza változott meg, hanem maga a nemzetközi „méter” is megrövidült.

E megzavart tragikus napok után, a de Breteuil-pavillon újra a béke és csend életébe süllyedt az elhagyott parkban.

C. V. BIJLANDBAN, LA HAYE.

ROYAL DUTCH CO. — PETRÓLEUM-HATALMASSÁG

Az öreg holland házak egyikének a bejárata, melyek némileg jellemzik a La Haye arisztokrata-negyed szigorú kecsességét. Alacsony bejárat, az időtől befeketedett ajtóval, nehéz bronzkopogtatóval.

Ezen a helyen alakult meg 50 évvel ezelőtt a Royal Dutch Co., mely a hollandindiai olajforrások kihasználását tűzte ki céljául. Innen indult el egy napon Henry Deterding banktisztviselő a társaság megbízásából, hogy az ottani köröket megnyerje tervüknek.

Ma a petróleum mindenütt elévélzi feladatát: a modern mozdonyok fűtőberendezéseinek, katlanok alatt, a központi fűtés kazánjaiban, a rouge rudacsákban, a brillantinban, parafinban, linóleumban, a viaszoknál, kenőcsöknél, parkett tisztításnál, körök fényesítésénél, az órák és vagonok tengelyének zsírozásánál. Nem is lehet megfigyelni a repülőgépekről, tankoktól és a világ minden országútján száguldó gépkocsikról.

A La Haye uccai öreg ház nem változott meg az idők folyamán. Az első lépcsőházban nagy, kettős-szárnyu ajtó nyílik az igazgatói irodába. A falak löja gazdag szőnyeggel borított, a mennyezetről hatalmas kristály csillár függ. A helyiség háttérében a békés uccára tekintő ablaknál empir-stilusu irodabíztal áll, mögötte üres szék.

A La Hayei Royl Dutch központi igazgatója más irodában székel, némileg kisebb és szebb, de látszólag lázasabb tevékenységben.

Minden pénteken repülőgép Croydonba viszi őt, ahol hatalmas autó

Ouja egészségét

HORIA
bedörzsöléssel.

varja. A gépkocsi kicsi görög-templom stílusú londoni házba szállítja: St. Helens Coust. Kapuja fölött nagy betűk: „Oil Company.” Ide jönnek a világ minden sarkából az értesítések, szolgálatteljesítések, javaslatok, megbeszélések és a „Shell”-re, a folyó arany palotájára „képviselőinek” ezrei.

NAGATA — CHO KOJIMACHI: KU-TOKIO A JAPÁN HADSEREG

Ez a kapu állandóan tárva-nyitva áll. Az erkélyen zúzó leng — mostanában mindenütt sok van belőlük. A homlokzaton két szó: „Rikugun-sho” (hadügyi minisztérium). A kapu előtt emberek sokasága. Emberrádat tolong be- és kifelé. A bemenők kis csomagot tartanak kezükben, a kijövők kezei üresek.

Belépünk. Az áradat magával sodor bennünket és nemsokára a felvételi irodába lépünk. Az U alakban felállított asztalok mögött ugyanabban a helyzetben polcok állnak. A helyiség szőnyeg nélküli. A háboru, háboru. A bejárattal szemben némán mosolygó tisztetek ülnek. Az embertömeg szüntelenül ömlik és az ajándékok sokasodnak. Ez a kövér ember teátrális pózban csak ket ir alá — mellette a közúti vasút alkalmazottja óraláncot nyújt át.

Minden ajándékot köszönettel nyugtáznak. A tázt mélyen meghajol, az ő örökös mosolya egyforma, legyen az ajándék nagyjértékű, vagy szegény-garas.

Japán háborút visel. Az egész ország nem egyéb, mint hatalmas hadsereg: lelkekkel és testekkel vezérlésként.

Azzal az ősrégi heroizmusával vezetik, amely generációkon át olthatatlanul él a szamuráji lovagokban.

Szüntelen morajlással halad egész napon át a menet a mikádó kifejezés-telen tekintete előtt, mely a helyiség háttérében a falon függő képről tekint le a végeláthatatlan tömegre.

GREENWICH

HÁNY ÓRA VAN ...

Az utolsó kapu mindig zárva van. hogy elérhessük, a magasba kanyargó fasoron kell keresztül mennünk. Lent a Themzét látjuk, vontató hajókat, dokkokat és raktárakat, beleveszve a gomolygó párába, melyről nem tudjuk megállapítani, hogy köd, vagy füst-e. Az obszervatóriumban vagyunk. A tudósok, akik itt dolgoznak — a szolgálatteljesítők járják. A londoni kispolgárok, akik minden vasárnap kijönnek a greenwichi dombra, hogy megcsodálják az órákat, szeplős és vékony, görbelábu utódjaikat, bátorodnak meglátogatni az öreg megfagyott tetejű épületet, amelynek kevésbé ismert békéjét a vasrácsos kapu is őrzi.

És mégis Greenwich mindig eszünkbe jut, ha órákra nézünk.

Ha a párisi hallja, hogy a toronyóra tizenkettőt üt, azt mondja: „Menjünk haza, az ebéd elkészült.” Ekkor eszi meg a berlini is káposztás ebédjét, Konstantinápoly emancipált polgára megkezdi délutáni munkáját, a maláj rizsföldjén görnyedve hallgatja, hogy hármát üt a misszió órája, a szíami ikerk befejezik a vacsorát és Noumé fedelme felásit:

— Tizenegy óra. Ideje, hogy ágyba kerüljek...

E különböző cselekedet szinkronizálása, Greenwich dicsőségének és délkeletnek himnusz, amely mentes az összes nemzetközi hatások alól.

Greenwich: 0 óra, 0 perc, 0 másodperc — alapdélkör — a kezdete és vége az egész világ törvényes idejének.

Ford.: Kertész Dénes.

SPORTNÁL VAGY
MUNKÁNÁL IS
SZILÁRDAN ÁLL
A SZEMŐVEZŐ!

Szemüvegeket orvosi előírás szerint készítünk.

Speciális acélárak raktáron. Prima alpacca evőeszközök feltűnő olcsó áron.

Kun Mátyás Fia R.T.-nél
CLUJ, CALEA MARECHAL FOCH No. 2.

A mozikaraván eredményes tevékenysége

(BUCURESTI.) A mozikaraván, amelynek célja propagandát végezni a filmművészetnek, a fővárosban a Szent György-terén telepedett meg téli táborozásra. Anélkül, hogy konkurrenciát jelentene a fővárosi moziknak, a propagandaügyi államtitkárság naponta ingyen vagy igen csekély belépődíj mellett kulturális nevelő és nemzeti szellemet felébresztő filmeket mutatott be az összegyűlt közönségnek.

Igen kiemelkedő volt a filmek közül az a film, amely az ország természeti szépségeit mutatta be, az ősi királyi hadgyakorlatokat, a különféle katonai ünnepeket, szemelvényeket az ország gazdasági és ipari életéből, majd pedig az új állatintézmények működésének életét 1938. évi november elsejétől 1939. március elsejéig kétszáz ezer néző gyönyörködött, minden társadalmi rétegből a bemutatott filmekben, ismerve meg jobban hazáját és jutott így közvele érintkezésbe a nagy megvalósításokkal és a nemzet életében fontos eseményekkel.

Minden hirdető képeket mutatott be az országörök tevékenységéről, napi jelentéssel leírta, amelyek mind hangsúlyozták a Legnagyobb Országör és a magas királyi irányításnak elhatározó fontosságát.

Ötvenhatezer gyermek, közöttük ötvenezer országör gyarapította ilyen módon ismereteit és tökéletesítette ne-

Keringő-láz Amerikában

Valcerrel nyitották meg Hollywood legnagyobb bálját, a statisztá-bált

(NEWYORK.) Bármennyire is sokat és nyugtalanítóan foglalkoztatja az amerikai közvéleményt a nagy fegyverkezés problémája és bármennyire is türelmetlenül olvassák az emberek a Szenátus és a parlament fegyverkezési vitáinak híreit, azért a farsang sem szorult háttérbe és ha az első oldalon folyik is a vita a közeli háborúról, a lapok harmadik oldalán már bizonyosan társadalmi események szerepelnek, ezek között is elsősorban azok a hírek, amelyek arról számolnak be, hogy az ideai farsang tánca mindenki legnagyobb meglepetésére — a keringő volt.

A keringő annyi évtized után újból feltámadt, elfoglalta a vezetőszerepet a táncrend élén és legyűrve minden újfajta bolondságot, a Lambeth Walkot és társait, most Amerikából elindul, hogy újból meghódítsa a világot. Az ideai amerikai farsang báljain mindenütt a keringőt táncolták s ezzel a valcer „udvarképes” lett nemcsak az USA-ban, hanem — mint ahogy híre jár — már átkelt a tengeren túl is és beköltözött Londonba.

A hollywoodi statisztabál

Vajjon mit jelent a keringőnek ez az új térhódítása? A romantikus lelkű szívesen magyarázzák a valcer feltámadását azzal, hogy az emberek

Louise Rainerrel, mint „valódi bécsi primadonnával”. Louise Rainer tényleg osztrák, néhány esztendővel ezelőtt emigrált Amerikába, amikor már nem jutott számára hely német színpadon és német filmen.

(Louise Rainer egyébként a most talán legnagyobb amerikai filmsikernek, a The great waltz-nak — nagy keringőnek — primadonnája. Érdekes volna tudni, hogy ennek a filmnek az elkészítését mi kezdeményezte. Vajjon az, hogy a keringő reneszánszát megéreztek előre a filmgyárosok, vagy talán a keringő diadalmas és váratlan feltámadása éppen ennek a nagyszerű filmnek köszönhető, amely Johann Strauss-ról és a valcerok városáról szól?)

Az első valcer

Louise Rainer, a „valódi bécsi primadonna” ugyan később nagypirulva bevallotta, hogy azelőtt soha életében nem táncolt keringőt és azt csak most ott Hollywoodban tanulta meg, mégis fergeteges ünneplés köszöntötte és mikor az első táncnak vége volt, utána mindenki valcerezni kezdett, így tartott ez egészen reggelig.

A hollywoodi statisztabál óriási „esemény” egész Amerika számára, itt vonultatják fel a divattervezők új kreációikat, — tavaly itt népszerűsítették Amerika számára a Lambeth Walkot — ami és ahogyan itt történik, az aztán irányadó az amerikai lobogó országainak valamennyi „csillagában.” S ha innen a keringő indult el, az pilanatok alatt polgárjogot nyert az egész amerikai kontinensen.

Annira népszerű lett különben a keringő egész Amerikában, hogy erre jellemző esetként Joan Crawford új filmjének történetét hozzák fel. Joan Crawford új filmje már teljesen kész volt és éppen premierjére készülődtek, mikor Hollywoodból kiindulva kiütött a keringő-láz. Az új Crawford-filmben pedig szerepel a nagy táncjelenet. Ez a tánc azonban — a tangó volt. A táncjelenet felvételei a hollywoodi statisztika szerint körülbelül hatvanezer dollárt emésztettek fel.

Amikor azonban a keringő-őrület nyilvánvaló lett, a Metro hirtelen határozattal beállította az új Crawford-film premierjét, eldobták a tangót és lázas gyorsasággal s nyilván újabb hatvanezer dollárral egészen új táncjelenetet illesztettek a Crawford-filmbe. Ezuttal már a primadonna természetesen keringőt táncolt, még pedig a „grat-waltz”-ot.

E pillanatban egész Newyork valcermuzikától hangos, a The great waltzot nem lehet levenni a műsorról — Johann Strauss muzsikájára és a great waltz lépéseire készülődnek a háborúra...

Ezeréves a mumiahamisítás

Vajjon ki gondolná, hogy már ezer évvel ezelőtt is voltak a hamisításnak olyan szakemberei, hogy műveik hamis voltát egész a mai napig nem tudták fölismerni. A hamisított mumiák titkára a kutatókat a röntgensugár vezette rá, amely megmutatta, hogy a több kilométer hosszú szalag mögött, amelybe a mumiák vannak csomagolva, csak néhány csont és bőrdarab, állati maradványok vagy egyszerűen szemét rejtőzött. A középkorban a porrátorított mumiát mint orvosságot a legkülönbözőbb betegségek ellen használták. Így mumiaiparban óriási kereslet nyilvánult meg. Az alexandriai mumiakereskedők egyideig győzték a keresletet, de miután a könnyen fellelhető sírokból már az összes királyokat elhordták, kénytelenek voltak ráfágyalodni a mumiák tömeges gyártására. A betegek, úgy látszik, a hamisított mumiaiparotól ép úgy meggyógyultak, mint az igazítól.

A középkor végefelé, amikor mint orvosság a mumia kezdett kiszorulni a használatból, a mumiaiparosok új piacot találtak, a festőket. Bizonyos barna festékek kikeveréséhez ebben az időben mumiaiparot használtak. Persze, ők is több hamis mumiát használtak el, mint igazit. A 18. század végével a művészeket leváltották a tudósok. Most már nem a festékgyártók, hanem a múzeumok vitrinjei számára készültek Alexandriában és Kairóban az „igazi” egyiptomi mumiák. A röntgensugarakkal való átvilágítás persze fölfedte a hamisított mumiák titkát és azóta a legnagyobb európai múzeumok igazgatói aggódva várják a napot, amikor kiderül, hogy feltéve őrzött kincseiket pár csontból és sok gyantás vászonból mindössze ezer évvel ezelőtt készítették valamelyik mumiaiparban.

— Két gyerek-tábor véres ütközetet vívott. Newyorkból jelentik: Newport városában a fiúk már vagy egy év óta két táborra szakadva elkeseredett háborút viselnek egymás ellen. A két ellenséges csoport valóságos hadsereget állított fel és minden lehető és lehetetlen alkalommal ölre ment egymással. Az ellenségeskedések annyira kiéleződtek, hogy végül is szabályszerű hadüzenetre került a sor és a két ellenséges hadsereg találkozási pontot egymásnak egy elhagyott réten, hogy döntő csatát vívjanak egymással. A fiúk egy része légpuskákkal felfegyverkezve jelent meg a csataterén, akinek pedig nem telt erre, legalább parittyát hozott magával. A csata másfélórán át tartott. Aki a „hadviselő” közül megsebesült, az jelentkezett a „tábori kórház”-ban, amelynek egyetlen főnői személyzetét egy 13 éves leányka jelentette. A „vöröskeresztes nővér” kitűnően megállta a helyét és például remekül értett ahhoz, hogy csipesszel kiemelje a légpuskák ólomgolyóját a fiúk husából. Remek kötéseket is tudott készíteni, úgy, hogy a sebesültek tovább folytathatták a harcot. A csatának volt két súlyos sebesültje is, akikkel a leányka nem tudott mit kezdeni a „csataterén”, így ezeket hazatámogatta szüleik lakására, akik képzelhető megdöbbenéssel fogadták vérző csemetéiket. Amikor a „vöröskeresztes nővér” a második súlyos sebesültet is hazakísérte, visszatért a csataterre, a harc már annyira elvadult, hogy a szemben álló tábor közötti semleges területen újabb két súlyos sebesült fektűt. A leányka megpróbálta őket is kihozni a csatamezőről, azonban a teljesen megvadult „ellenfél” erre még őt is légpuska és parittyatűz alá vette. Szerencsére közben besötétedett és a harcosoknak haza kellett menniük, mert félték az otthoni pofonoktól. A newporti rendőrség is tudomást szerzett az elvadult csatáról és a szülőket szigorúan figyelmeztették, hogy gyerekeiket vonják felelősségre.

NÉMET-NÉPRÁDIO CSAK 2.800 Le!
(DEUTSCHER VOLKSEMPFÄNGER)

LORENZ 4-1 dinamikus super Lei 14.500
továbbá Ekco és Standard rádiók.

◆ Csillárok
TOTELECTRIC-nél CLUJ, REG. FERDINAND 28-a

velését a nagy kulturszerepet vivő film útján.

Minden szerdán és szombaton az előadásokat a hadsereg és az országörök részére rendezték, amely alkalommal bemutatták az ország védelmét szolgáló eszközöket, amelyeket a Legfőbb Parancsnok, II. Károly király Öfelsége bizott a hadsereg gondjaira, hogy azokat mindig méltósággal használják.

Vasárnap délelőtt és ünnepnapokon a munkásság, „A Munka és jókedv” szervezeti tagjai vettek részt a bemutató előadásokon, amely alkalommal az ország termelési ütemének képeiben gyönyörködhetek. Közülük tizezer munkás néző töltötte ilyen hasznos módon szabadidejét és kapott kiképzést négy hónap leforgása alatt, minden olyan szakkérdésről, amely érdekelte őket. Ilyen módon 2500 volt a nézőknek átlagos száma, akik egy hónap leforgása alatt résztvettek a mozikaraván előadásain. Maga a nagy közönség is érdeklődéssel fogadta a látványosságot, mely igen sok alkalommal nevelőjellegű filmeket is bemutatott.

Külön előadásokat tartottak az országot látogató turistáknak, akiknek az ország társadalmi életéből vett képeket mutattak be és olyan természetű látványosságokat, amelyeket a rossz időjárás miatt nem tekinthettek meg személyesen.

Az alkotmány megszavazása óta eltelt egy év alatt Öfelsége II. Károly király beszédei, Mihály nagyvajda tevékenysége, az egészségügyi kampány a falvakban, Armand Calinescu miniszterelnök beszédei, a június 8-i nagy Országör ünnepségek, Öfelsége II. Károly király látogatása a leégett Diosti faluban, valamint hasonló természetű más filmeknek nagy száma elvégezte rendeltetését és új látóhatárt nyitott meg a fiatal lelkekben. A tavasz beköszöntével egyidejűleg a mozikaraván ismét megkezdte tevékenységét, meglátogatja az ország városait és ilyen módon a propagandaügyi államtitkárság az ország minden sarkában eljuttatja a filmbemutatók áldását, amelyet a lakosság a téli hónapokban nélkülözött.

visszamenekülnek a békeévek lágy, anélkül muzsikájához és a zene hangjain keresztül emlékeznek oly szívesen a régi Bédre, amelynek hangulatát, a Stefankirchet, a Heurigereket, Ferenc Józsefet és a Prátert idézi Johann Strauss muzsikája. A politikussabb vérmérsékletűek viszont azt mondják, hogy Amerika ezzel is demonstrál, amikor a táncok ztárjává a régi, ma már nemlétező Bécs zenéjét emeli. Mindenki a saját temperamentos szerint látja a dolgot, úgy, ahogy szeretné — az azonban bizonyos, a táncok királya a pillanatban Amerikában: a keringő.

A keringő diatja Amerikában Hollywoodból indult el. Az amerikai filmváros legnagyobb bálján, amelyet farsang legelején minden esztendőben a munkanélküli statiszták javára rendeznek és amely az egész esztendőben a legnagyobb társadalmi esemény Hollywoodban, egész éjszaka csak keringőt táncoltak.

A bált Clark Gable nyitotta meg

Megszokott

helyén tisztíttassa ruháit...

Ezink-gyárban

Nyomatott a MAYER könyvnyomda körforgóján.

SERV. CENZ. C. VI. A. — BUN DE IMPRIMAT